

La núvia

Lolín plega dues tovalloles de bany que uns clients han volgut mirar i no han comprat. Les allisa amb la mà i les apila al seu munt, ordenades per colors: grogues, carbassa, verdes. La parada la formen tovalloles grans esteses a cada banda i al sostre. És una parada confortable, amb l'olor de la roba nova més un ruixim d'espriai que hi tira Lolín, olor d'espígol, perquè les clientes se sentin atretes mentre miren i remenen.

En un racó hi ha les tovalloles Elvis Presley, Marilyn, Lennon, de colors pujats, ben cridaneres; n'hi ha alguna de parelles besant-se en un fons de palmeres i posta de sol tropical, i aquest matí n'ha venut una de dinosaures grocs ben espinosos sobre fons verd lloro. El nen dorm entre quatre caps grans de tovalloles que li fan paret; està calentó, allà, però Lolín pensa que ja hauria d'haver portat l'estufa. És el segon fill que cria entre tovalloles i caps, i a vegades li sembla que és al desert en una tenda de nòmades com es veu a la tele, però aquí és ella sola i el nen, que ara té sis mesos.

Ve una noia arrecerada al cantó, entre la seva parada i el camió de ferreteria, olles i cassoles. Puja un llevat fred i fa volciar els plàstics que han posat per si plovia. Lolín s'apuja el coll del jersei; poca gent, aquest dimarts: poc calaix. Destapa l'entrepà de tonyina i hi ha una queixalada discreta. Se li comencen a encarracar els peus. Sort de la roba que fa paret i guarda una mica de l'aire.

És un temps dolent, aquest; no es ven ni per pagar la compra al majorista. A l'estiu és una altra cosa, perquè els estrangers et prenen les tovalloles dels dits; i els mariners compren les més virolades, sobretot els polonesos, que també s'emporten bons grapat de flors artificials; els agraden.

La noia no es mou i Lolín l'observa; és pàl·lida de pell i porta un anorac curt sobre els texans gastats. Té les mans a les butxaques i sembla que esperi algú o alguna cosa. Lolín vigila, perquè és fàcil amagar una tovallola sota l'anorac, i no seria la primera que perd així. Espera que vingui Rosi, de la parada de cistells, a vigilar un moment, i ella anirà al bar a fer un cafè amb llet i escalfar-se. És cosa de poc temps, fins a Nadal i Reis; després només hi haurà mercat als matins i les hores no es faran tan llargues. Es frega les mans i atén dues clientes que volen tres jocs sencers de colors diferents: es casa la noia, expliquen, satisfetes, i portarà roba, bona roba.

Ara la noia pàl·lida es mira una capsa amb tovalloles estampades. Es veu el dibuix a través del paper de cel·lofana, i hi passa la mà amb compte, alçant la capsa per veure-les millor; després les torna a deixar. Lolín vigila; un ull a la parada i l'altre al nen, que encara dorm com un àngel.

—Vols alguna cosa, noia? T'agraden aquestes? Són precioses, llueixen, posades al lavabo. Ja te les pots mirar, ja. Totes les núvies me'n compren.

Lolín sap vendre. Són molts anys d'acontentar clientes. Encara que per dins pensi que no voldria despatxar alguna mala pua que toca i remena i diu pestes dels preus, ella sempre ofereix el gènere com si fos el millor, i atén el client com l'única persona sobre la terra. La noia pàl·lida la mira amb els ulls grossos i Lolín diria que plorosos i tot, però deu ser pel vent fred i el plugim que comença a caure. La tarda es fa desagradable, però la parada és còmoda.

—Quant val, la capsa?

—Quatre. Hi va una manota de regal.

La noia deixa la capsa suaument i marxa a poc a poc, sense esma.

Arriba Rosi, que ja ha dinat amb l'home i els dos fills a la parada. Són amigues de sempre, i Rosi admira Lolín, que té l'home embarcat i porta tota sola la parada i els fills; té trons, Lolín, pensa. Lolín se'n va al cafè, a l'altra banda de carrer, i Rosi repassa la parada. Sota el taulell hi ha caps buides i plenes, el cistell amb entrepans, fruita i biberons; revistes, la ràdio i les butaques plegables. I el nen, que es mou al cotxet, ben abrigat. Obre una butaca i fa un cigarret. A aquesta primera hora de tarda no ve mai ningú. Esperarà Lolín i després tornarà a la parada de cistells, però el seu home ja serà a jugar a dòmino amb la colla del cafè. La parada de cistells i objectes de palla va bé perquè ella es cuida de tot i en sap. Ell només munta, desmunta i carrega al camió. Sort que els fills ja són una mica més grandets que els de Lolín.

S'acosta la noia pàl·lida i pregunta el preu d'un joc de tovalloles blau cel amb sanefa brodada. Hi passa la mà per sobre i són flonges; voldria sentir-les a la cara, en una cambra de bany de marbre rosa i miralls, calentó i perfumat.

—Tres mil, et dic, ¿que no em sents? —Rosi no hi té tanta paciència.

La noia no diu res i

EL CONTE

La noia pàl·lida torna a ser allà i Lolín té un ensurt, però l'altra només mira les tovalloles

deixa el gènere. Rosi plega la tovallola de nou, rondinant perquè s'ha hagut d'alçar per a res i al damunt s'embruten la mercaderia amb les mans.

Lolín veu entrar la noia pàl·lida al bar, que es busca monedes escurant la butxaca estreta del pantalon i en compta quatre de vint-i-cinc per demanar un tallat.

—Són cent vint —diu la mestressa.

La noia llavors demana un cafè i la mestressa fa un gest a Lolín com volent dir, misèria i companyia. La noia es tira els cabells enrera i es concentra en el cafè. Lolín l'espera a la sortida.

—No tens calés, eh? Has fugit de casa?

La noia no contesta, però tampoc es mou. És com un bloc de pedra. Lolín ja es pensa que no li explicarà la seva vida a cop calent, però hi torna.

—On vius? Ets d'aquí?

—M'han fet fora; estic prenyada.

—Ja, i el tio ha pirat.

—No és del tio. És del pare.

La noia enraona amb els ulls perduts enllà, sense expressió.

—I què penses fer?

—No ho sé.

Ja s'allunya i Lolín no sap si cridar-la o no, però ha de tornar a la parada, pel nen. Una altra dona sola, i el més estrany és que no li ha demanat calés; això li fa pensar que podria ser veritat. Misèries, cada dia més misèries, pensa, mentre dóna el biberó al nen i Rosi marxa. La tarda s'ha ennuvolat. Carregarà aviat la furgoneta, i a casa falta gent.

La noia pàl·lida torna a ser allà i Lolín té un ensurt, però l'altra només mira les tovalloles, abstracta, com si no les veiés. Deu tenir fred i les tovalloles paren l'aire, grans com llençols, gruixudes, alegres.

—Té, pren-les —Lolín allarga a la noia la capsa amb tres tovalloles estampades a joc, la que s'ha mirat primer. La noia no fa cap gest, com si no l'hagués sentida, però la mira amb els ulls grossos, fixament.

—M'havia de casar... —diu per fi amb la veu trencada.

—Pren-les i marxa, que ja en tinc prou, de misèries, jo.

La noia agafa la capsa, l'obre i s'eixuga les llàgrimes amb la tovallola més petita. Fa olor de lavanda i la té una estona posada a la cara, sobre els ulls, com una carícia, mentre comença a ploure fort.

Els pobres amants

No havien llegit la *Crònica dels pobres amants*, de Pratolini; ¿qui se'n recorda, ja, tret de quatre nostàlgics del realisme militant? Ells no l'havien llegida, però eren pobres i amants, i per això escau recordar aquell llibre en aquesta història. Solament pel títol.

No tenien llocs per trobar-se; ni amics amb apartaments disponibles; ni diners per llogar habitació; ni, de moment, cotxe. Només una moto vella, resultat de recanvis dispersos i anàrquics, que encara els aguantava a tots dos.

I amb la moto anaven a buscar llocs arrecerats, perquè, amb el fred, a l'aire lliure s'hi notava. Com que aquest és un conte d'hivern, trobem els nostres amants a prop de la ciutat. Solien refugiar-se al jardí municipal de sota del Balcó del Mediterrani. Amb el nou vial que hi passava a tocar, quedava un bocí de gespa aïllada, amb pins vells i dos escuts rodons amb la inicial de la ciutat feta amb flors vermelles i fons verd. Els jardineros hi tenien molta cura, i sovint segaven, regaven, retallaven i escombraven. Quan els pobres amants sentien arribar la brigada, s'alçaven, despitant, perquè temien les mofes del personal; hi havia poca solidaritat de classe, i ells eren temerosos; no volien provocar ningú, però bé necessitaven lloc per jeure.

Allà sota s'hi estava bé si no coincidien amb captaires que paraven els sacs pollosos, cosa que no passava sovint. Els captaires solien viure en grups i, a l'inrevés dels pobres amants, s'estimaven més els monuments i carrers de la ciutat vella, on podien exhibir la brutícia i el mal vi davant de la bona gent sense que ningú els reptés. El municipi els tolerava més bé que no pas als pobres amants, però les coses eren d'aquella manera i no d'una altra, i els amants ja s'hi resignaven.

A vegades, segons les hores, els amants es portaven el sopar si era dia de cada dia, o l'esmorzar si era vigília de festa, i retiraven tard; en acabar, recollien els plàstics i els llençaven a la paperera. Sempre van tenir cura de no embrutar res perquè eren respectuosos amb el medi.

Ell feinejava de pinxo de cuina en una taverna i ella cosia traus a màquina per a una sasterria. Ell s'emportava restes de menjar llardós i ella retalls de roba per quan convingués apedaçar alguna co-

sa, perquè un dia farien casa tots dos, i ella cosiria pel seu compte.

La vida continuava, i un dia els pobres amants van rebre una bona notícia: el municipi els havia concedit un pis de protecció per a parelles joves que demostrassin necessitat documentada. La cosa havia anat d'aquesta manera:

—Pinxo —va dir l'amo de la taverna—, ¿no et sembla que ja està bé d'arrossegar-te per terra? ¿No t'agradaria follar com Déu mana?

L'amo sabia que els amants no tenien casa i que s'ho feien on podien, perquè un cambrer que passejava el gos els va enxampar una nit, tot i la discreció de la parella. El pinxo, sorprès, no s'imaginava de quina manera volia Déu que follessin les parelles; més aviat les ensenyances apreses a casa li havien fet entendre que Déu era enemic dels que follaven. I no va respondre, avergonyit. L'amo li va allargar un paper.

—Té, ompliu aquesta sol·licitud, i amb pocs quartets que tingueu arreplegats us concediran el pis. De la hipoteca me n'encarrego jo.

Hi havia bons cors, al món, va pensar el pobre amant, i anava a besar la mà de l'amo, però aquest ja servia una cervesa a un client.

La noia va confiar al sastre que demanaven un pis, i el sastre, que era amic d'un jardiner de la brigada, li va dir:

—Tant de bo us el donin; no aniràs tan estressada. Si us convé un aval, jo signaré.

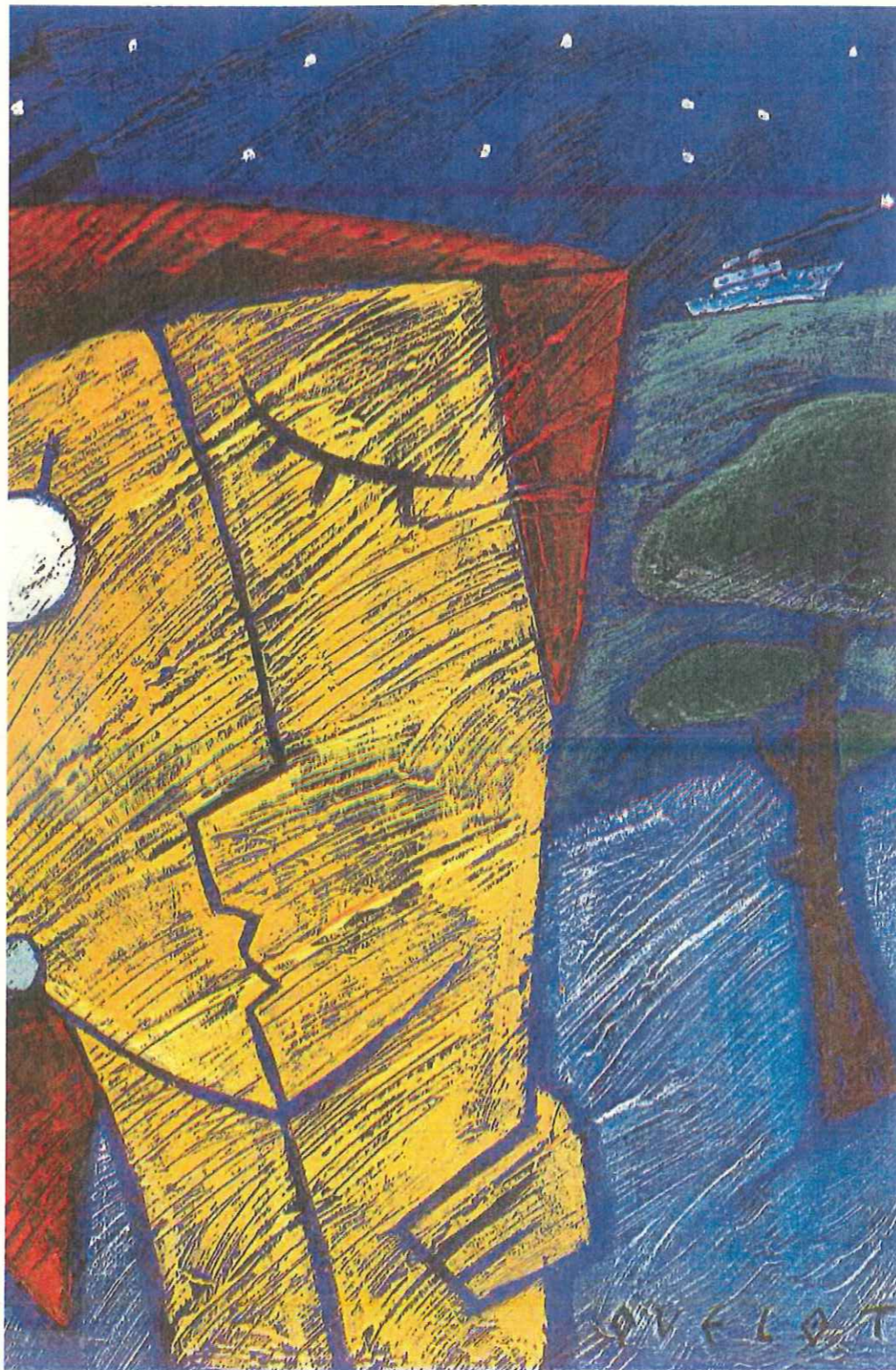
El sastre també ho sabia, doncs, i la noia es va posar vermella; ja li anava a besar la mà, però l'amo emportava un vestit a un client que s'esperava a la saleta.

Vet aquí, doncs, que els pobres amants van estrenar pis, nou de trinca, petit com una capsa, però més bonic que un palau. Ella hi va posar les cortines i ell el va moblar de segona mà però polit i curiós. Ara eren amants, però no tan pobres.

No se sabien avenir d'estrenar l'lit per a tots dos plegats; el trobaven massa tou, i a l'habitació no es respirava tan bé com sota els pins, amb la salabròr del mar i el pas dels trens que feia trepidar la terra, com si els gronxés. Es sentien engabiats, sense poder escoltar de bon matí el crit de les gavines ni veure els rats-penats quan passaven ràpids i silenciosos, retallats per la claror dels fanals de la carretera. Ja no calia témer la riota de la brigada ni els gossos que seguïen rastres, però trobaven que es-

No tenien llocs per trobar-se, ni amics amb apartaments disponibles, ni diners per llogar una habitació

perar aquells homes i bèsties i esquivar-los donava una certa amenitat a la rutina obligada. Van decidir tornar a sota el Balcó alguna nit especialment romàntica; els va agradar sentir de nou l'herba a la pell, i comprovar que aquelles fugides es convertien en actes furtius, més prohibits que els d'abans, quan eren encara més pobres. Van tenir una sensació de culpa que mai no havien sentit, i allò els excitava encara més, com en el temps de les primeres cites.

Va passar la tercera vegada, la que no falla, que diuen. Ja sabem que era hivern i de nit, però no que bufava mestrall fort. I bé que bufava. Era dimecres i la gent s'estava tancada a casa com els cargols; o als bars, perquè hi havia partit. ¿Quin dia no n'hi ha? Els amants, que en aquell moment es tornaven a sentir pobres, s'havien arrecerat a l'alta paret rocosa, respiraven la frescor de l'herba segada de poc i escoltaven la megafonia de Renfe, que el vent acostava. Tot just l'altaveu acabava de dir: "Farà la seva entrada per via dos...", que van perdre el món de vista per sempre.

Els va trobar la brigada. Tots tres. Primer no s'ho explicaven, perquè tothom sabia que els pobres amants ja tenien pis. Algú, conyívol, va dir que tres eren massa, per una casa tan petita, i que l'herba refresca certes calentes. Però els gossos matiners ploriquejaven, i aviat es va veure que allò no era mal vi. Ni droga. El tercer els havia caigut damunt, i tots tres l'havien palmat.

Feia temps que ningú s'havia tirat pel Balcó, deien els que xafardejaven des de la barana, trenta metres més amunt en vertical; ho comentaven els cambres dels bars, els passejants de gossos, els repartidors de premsa. Quan hi ha suïcides, la gent sol abocar-se a mirar fins que ve la policia i els fa fora.

A l'enterrament dels pobres amants, que ja no eren amants, ni pobres, ni res, van coincidir el taverner, el sastre i la brigada. La brigada va preparar una corona de morts preciosa, amb les inicials dels pobres amants fetes amb flors de colors, com l'escut de la ciutat; per cert que aquesta història no ens aclareix com es deien. El sastre va voler regalar els últims vestits, els d'amortallar. I el taverner els va convidar a tots plegats a beure després de la senzilla cerimònia. Les preguntes principals van quedar sense resposta: ¿què hi feien, allà sota, si ja tenien pis? ¿Que no ho sabien, que els podia caure un suïcida al cap?

Olga Xirinacs

EL CONTE

Tarda de febre

Tornava a tenir febre; febreta, deia la mare, perquè eren poques dècimes cada tarda, però la nena estava malmirrosa. Se la veia tristosa, amb les ulleres més marcadades, enfondides, de color lilós en la cara blanca, de pell tibada i fina, que hauria d'haver tingut color rosat i no el tenia. La nena volia la mà de la mare allà amb ella, però la mare havia d'anar a treballar.

La nena no es veia amb cor d'anar a col·legi, i li havien dit a la mestra que potser trigaria encara una setmana; entre portar-la al metge, fer anàlisis i esperar resultats, ja se sap, passen els dies. S'acabava l'hivern i la nena estava a punt de fer onze anys. Els pares treballaven tots dos i a la nena no li agradava quedar-se sola a casa, de manera que als matins l'acompanyaven a casa de la tia Victòria, que vivia sola dos carrers més avall, en un xalet vell a prop de la platja. La tia Victòria li afagava la mà així que la mare la deixava, i les dues mans eren molt diferents: la de la mare, forta i calenta; la de la tia, com un manadet de plantes seques, que es poden trencar d'un moment a l'altre. Les mans de la tia feien olor de colònia i sabien acariciar la nena, donar-li dinar i berenar i acotxar-la si estava cansada. La nena s'estimava aquelles mans petites i eixutes, com de nina gran.

Voltant la casa hi havia un jardí antic plantat de feia molts anys, on s'acumulaven els hibiscos, les caputxines, els geranis, els llessamins de soca recargolada, les malves reials, les glicines i, ran de terra, les petites freèsies, els jacints, els pensaments, els clavells de moro i les roses místiques. Tot entremig de dos magraners, una mariafluïsa, dos ficus, una figuera i dues moreres per l'ombra. Al jardí també hi vivien un gos pastor escocès i una gata tigrada, i sovint s'hi posaven tórtors i alguna merla que gratava el terra buscant cucs. Allà la nena no estava mai sola i el temps se li feia curt.

EL CONTE

La tia Victòria la feia jeure en un sofà ample i còmode, i la tapava amb una manta de llana de colors que havia teixit

ella mateixa a estones; li deixava llibres amb uns dibuixos preciosos, i la nena els fullejava distretament, sense gaire esma, perquè estava cansada i tot li pesava a les mans. La dona somreïa, li acariciava el front i sortia al jardí a podar els arbustos i recollir la fullaraca; en feia un muntet i a la tarda la cremava. Mentre berenaven galetes amb xocolata, la fumera blanca enterbolia l'aire fent voltiaines que pujaven a poc a poc cel amunt. A la nena li agradava berenar i mirar aquell fum i, si feia bo, sortia a tirar un grapat de fulles a la petita foguera; les fulles es recargolaven i espetegaven, i tot es tornava cendra, que la tia Victòria escampava al voltant dels arbres quan era freda. A l'aire hi quedava un gust aspre, que la xocolata del berenar endolcïa; però la tarda portava la febreta, i la nena s'ajeia al sofà i somreïa mentre la tia li posava el termòmetre, pensant que es voldria quedar sempre allà, amb l'escalfor suau i la remor de les ones, que li feia venir son. Al vespre l'anava a buscar la mare, i la nena canviava la mà fràgil i prima de la tia Victòria per la mà enèrgica i mol-suda de la mare, que la ficava al llit i li preparava el sopar mentre la tele deia les notícies. Allà ja no se sentien les ones.

Una tarda, quan ja feia cinc dies que la nena anava a la casa vora la platja, la tia Victòria va dir que faria coques de pinyons per berenar. Era una tarda assolellada, amb vent de mestral, net, que portava olor de sal i piuladissa d'ocells. La nena va sortir al jardí perquè va sentir una garsa que grallava a prop, i no volia que la garsa espantés les tórtors del niu de la morera. El pastor escocès la seguia i la gata jeia amb mandra; a la nena li semblava que la gata estava prenyada, perquè se li veia la panxa molt grossa. S'hi va acostar i li va gratar el cap, entre les orelles, i la gata es va estirar fent un badall confiat.

La nena va posar el nas a les mates de freèsies i a les de jacints roses i blaus, que feien tan bona olor, i es va entretenir a seguir una sargantana que buscava l'últim sol de la tarda entre les esclertes de la paret. Va seure a terra, també al sol, i li va venir son. Es va despertar espantada perquè el pastor escocès li estirava el jersei per la màniga, i

Les mans de la tia feien olor de colònia i sabien acariciar la nena, donar-li dinar i berenar i acotxar-la. S'estimava aquelles mans petites i eixutes, com de nina gran

Olga Xirinacs

el gos no l'havia mossegada mai. El gos semblava inquiet i la nena se'l va mirar; li feia l'efecte que li volgués dir alguna cosa, perquè la bèstia insistia a estirar-la, fins que ella es va alçar, amb el cor que li batejava amb força, de por que tenia, perquè havia sentit explicar coses de gossos que es tornaven rabiosos i treien bromera per la boca.

El gos l'estirava i no va tenir altre remei que seguir-lo fins dins de la casa. A la casa se sentia bona olor, devien ser les coques de pinyons al forn, i la tia Victòria seia al sofà, segurament descansava de la feina, perquè ja era gran i no podia trastejar com una noia jove, deia sempre, rient i eixugant-se les mans al davantal de farbalans. La tia Victòria callava, ara, ni tan sols la mirava, semblava distreta i fixada en alguna cosa més enllà de la finestra. El gos gemegava davant de la nena i de la tia Victòria, i la nena li anava a preguntar a la tia Victòria què devia tenir aquella bèstia, però llavors li va fer estrany que la tia Victòria no es mogués per a res. La va mirar bé i encara estava fixada. Li va agafar la mà, aquella mà prima, i era freda, i la tia Victòria ni tan sols es va adonar que la nena la tocava. La nena va tenir una esgarripança i no era de febre.

El gos plorava i la nena va posar la mà al front de la tia Victòria, que es deixava fer, allà, asseguda com si fos una figura. A la nena el cor li anava encara més de pressa. Se sentia olor forta de les coques, que potser es torraven massa. ¿Perquè no les treia, la tia? Ja era tard i començava a fer-se fosc; els pardals s'ajocaven als arbres i passaven gavines cridant ran de l'aigua.

La mà de la tia Victòria ja era freda, i la nena la volia escalfar amb les seves; la tia no movia els ulls per a res, no responia, no la sentia quan la cridava, i ara eren ella i el gos, que ploraven sense saber què fer.

Quan va arribar la mare, va haver d'apagar el forn, perquè ja en sortia fum. Les coques s'havien cremat. Al vell sofà hi havia, al mig, la tia Victòria, morta; a un costat hi tenia el pastor escocès i a l'altre la nena, que li agafava una mà amb les seves per veure si podia retornar-la. De fons se sentien les ones, i els ocells ja dormien.

L'home de la màquina

Ens ho va dir l'home de la màquina escombradora mentre feia anar les palanques per alçar el raspall i ajustar la pressió de l'aigua: Ho he vist una altra vegada i eren ossos que suraven, ossos humans, n'estic segur. Feia poc que treballava amb nosaltres i parlava amb accent estranger, sense explicar mai res d'ell mateix.

Nosaltres primer no ens ho creïem, però l'home de la màquina era poc enraonador, seriós, amb un ample bigoti fosc que li quadrava la cara entre la gorra i les orelles; ens inspirava confiança malgrat la seva reserva. Era bon treballador i manjava les palanques amb les mans sòlides, com fetes de pedra picada. Tot ell era massís i es movia en bloc, d'acord amb els girs de la seva màquina robot, blanca i amb el seient descobert. Per això duia les orelles, l'home.

¿Els has tocat, tu, aquests ossos?, vam voler saber. Ens va mirar girant-se tot ell, els ulls enfondits i espessos. Ja n'he tingut prou i massa, amb els que he remenat a la vida. Si no us ho creieu, se me'n refot. Després del que va haver dit ens vam pensar que havia estat enterramorts, i algú dels nostres tocava fusta i tot. La màquina feia un soroll pesat resseguint el terra, aspirant la brossa i repassant amb la banda neumàtica humida. Aquella actitud de l'home, defugint el tema, encara ens encuriósia més.

Ell vivia a l'última casa del barri, tocant a mar, on hi havia les barques en desguàs i les vies mortes que entraven a l'aigua en rampa, rovellades, abandonades entre suros podrits, clapes de petroli, caixes de fruita renegrada i restes blanquinoses de peix esventrat. Era una casa barata, baixa i amb crostes d'humitat, però l'home hi tenia geranis i havia pintat la paret i les finestres de blanc i blau marí. Vivia sol i es feia la bugada,

que estenia en un cordill a la façana del darrera, de cara a ponent.

A nosaltres ens rosegava la curiositat i volíem saber més coses, però l'home mai ens va dir d'anar a casa seva, de manera que sols el vàiem a l'hora de repartir les feines. Ni al bar, venia, perquè tenia la seva ampolla d'aigua desada a la caixa d'cines, darrera el seient de la màquina. De tant en tant la treia, feia un glop, mirava el paisatge i tornava a accionar les palanques.

Un matí ens va venir a trobar a la barraca dels jardiniers, on solíem esmorzar. No va baixar de la màquina i, plantat allà al davant, ell com en un tron i nosaltres asseguts en rotllana, va accionar una de les palanques que obria la pala recollidora, la va alçar i ens va dir amb veu autoritària: ¡Mireu! Tots ens vam acostar a la pala i l'estómac se'ns va revoltar; hi havia ossos encara amb filagarses de carn penjant, i el que era o havia estat un cap humà, amb restes de cabell moll i empedreït. Són d'avui, ahir no hi eren, va precisar, lacònic.

Lavors el nostre capatàs li va preguntar: ¿Has vist si els tira algú o és que els porta el mar? I l'home de la màquina va respondre: No em vull embolicar, jo, i això ho torno a l'aigua. Va girar la màquina, que es va allunyar com un tanc lleuger en maniobres. Vam deduir que l'home havia vist algú però que no tenia intenció de fer-se veure per a res. Pensàvem que d'alguna manera volia denunciar-ho i per això ens ho feia saber a nosaltres. Llavors vam decidir anar d'amagatotis pels volts de casa seva i descobrir el personatge sinistre que abocava ossos humans en un lloc on difícilment algú els trobaria. Perquè si ho feia a les roques era probable que algun pescador donés l'alarma; en canvi, a l'últim moll, abandonat i ruïnós, els peixos rosegarien la carn i els ossos els cobririen els musclos i les algues.

La resta va sortir als diaris, perquè nosaltres sí

Em feien torturar gent... M'ho manaven sota l'amenaça de veure morir la meva família

que ho vam denunciar. ¿Recordeu el cas del japonès antropòfag? Va ser molt comentat. Treballava a Port Ventós fent dibuixos a les turistes; les volia robustes perquè ell era petit, deia sense cap mena de remordiment. Després se n'emportava alguna de confiada a casa, com a model per pintar nus, la matava i se la cruspia. Els ossos els llençava a mar buidant sempre el mateix saquet de plàstic, sense saber que l'home de la màquina l'observava des de la cuina de casa seva, assegut a taula tot d'una peça, com si fos al seu seient de la tanqueta. No ens ho acabàvem de creure, tot plegat, però vam respectar el silenci de l'home de la màquina.

Un matí de gener que a l'home se li va espatllar la màquina i no sabia què fer mentre l'hi arreglaven, va venir a esmorzar amb nosaltres, que teníem un foquet encès per escalfar-nos. Home, ara que s'ha descobert tot i veus que no t'ha passat res, ens podries dir a què et dedicaves, abans de venir aquí, li vam demanar amb gest d'amics, allargant-li l'ampolla de vi.

Ell es va escurar la gola i va assajar el que semblava un somriure, difícil d'endevinar sota aquell bigoti poblat. Va fer un glop i ens va mirar un per un; els ulls li reflectien un temor; es veia que li costava confiar-se. Sóc desertor, va engagar per fi; desertor d'un país en guerra, no us diré on. Sí, aquestes guerres que ja sabeu. Em feien torturar gent... M'ho manaven sota l'amenaça de veure morir la meva família. Nosaltres callàvem, encara més glaçats que el dia. A l'home de la màquina li costava arrencar les paraules. Torturar, tallar, amagar cossos trossets. Quan ja no vaig poder aguantar més ulls que em miraven des de l'agonia, vaig provar de fugir amb els meus. Cofec bé els ossos, però ara entendreu per què no en volia saber res. Això és tot. I es va acabar el vi d'una glopada.

La confessió de Jeremy Carmody

L'FBI també em va interrogar, és clar, perquè jo sóc veí del terrorista Ted Carmichael, ja ho heu sentit a dir, el que enviava bombes per correu. Finalment l'han atrapat, pobre paio. L'he vist passar entre dos guripes, emmanillat i amb cadenes als peus, que semblava un Cristó. Això ho dic perquè la seva fesomia és prima i ben definida, amb cabells espessos, mitja barba i celles estarrufades sobre els ulls penetrants com de falcó; i també ho dic perquè s'ha sentit traït per la seva família, que ha fet de Judes.

Em pensava que no l'agafarien, perquè aquest és un cul de món perdut a la muntanya, i ell encara vivia més amagat, refugi al bosc en una cabana de llenyataires. Podia veure venir els guris i fugir a les coves índies, que són un vertader laberint farcit de serps, però no ho ha fet, i jo sé per què.

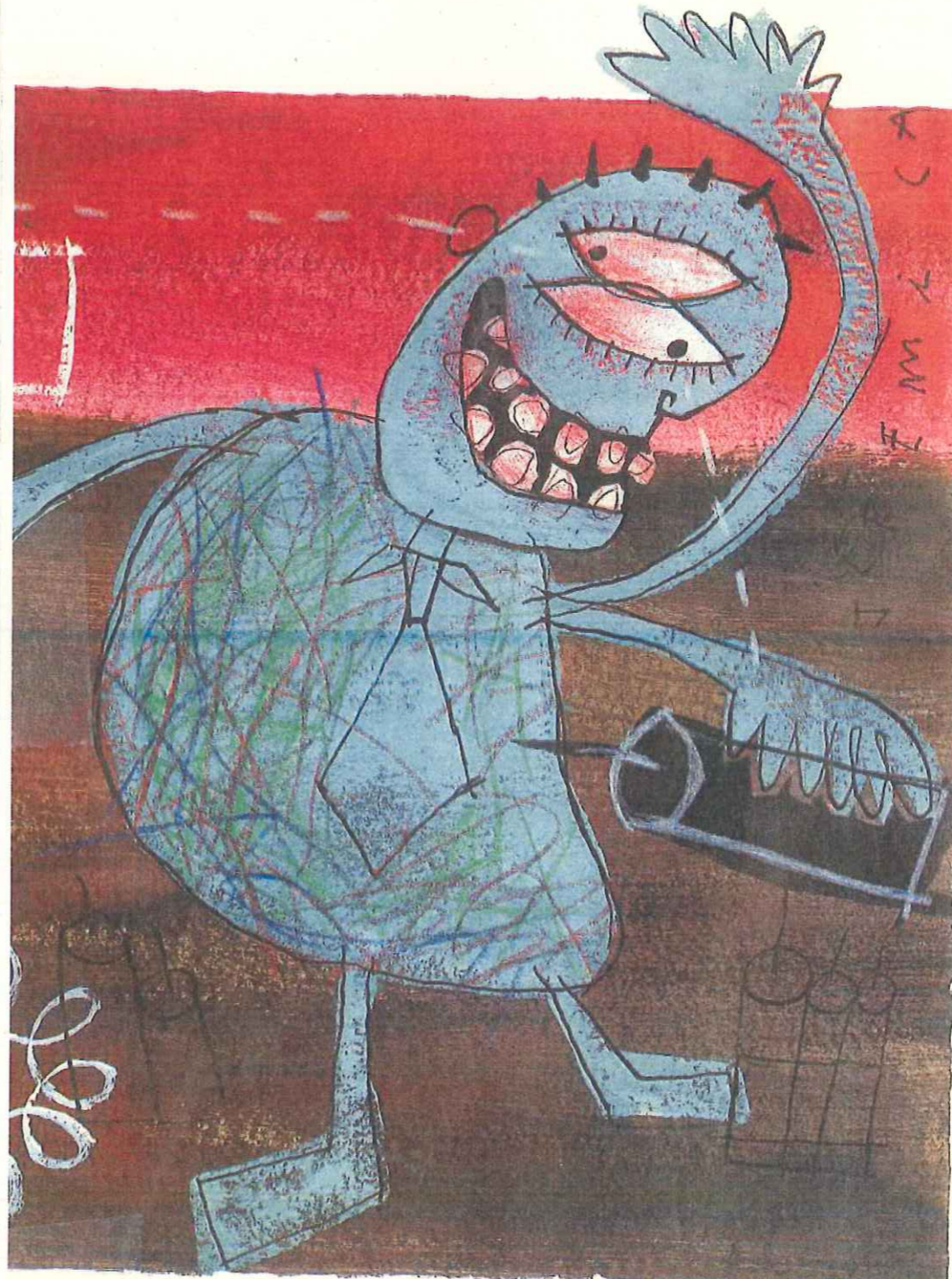
Quan va arribar aquí, tothom se'l mirava amb recel; ¿què hi venia a fer, un home de ciutat, a les muntanyes tot sol? De què o de qui fugia? Aquí tots som soruts; el terreny ens fa d'aquesta manera, fot-li gastos. El millor que es pot fer és viure d'acord amb la terra que t'aguanta, nosaltres ho entenem així. Vull dir els homes i les dones nostres. Ens hi hem acostumat i els intrusos ens molesten quan vénen a ficar el nas on no cal. Però, si arriba algú i planta la seva cabana respectant els límits, tampoc hi tenim res a dir. Cadascú escup on vol, però ha de mirar que no caigui a la cara ni al peu del veí. És qüestió de territoris.

Tots el vam veure arribar i vam fer la nostra via com si res, però el vigilàvem. El que feia ja ho sabríem, no calia córrer. Un dia va baixar. Duia una bicicleta vella que feia riure, una desferra, i no semblava pas

un home necessitat. Es va estar mirant el meu hort. Jo seia al porxo repicant llautó; pec, pec, pec, pec, amb el martellet i el burí, perquè em dedico a fer jardineres amb dibuixos i les venc a ciutat. I el vaig veure com obria la portella i es treia el barret tot entrant. Va assenyalar les pastanagues i em va preguntar si n'hi vendria. El vaig convidar a seure i vam fumar en silenci. A mi, en sorruderia no em guanya ningú. Ell s'esperava, i finalment li vaig dir que sí. Pastanagues, naps, cebes i algun tomàquet quan en fos el temps. Aquell dia no vam dir res més i ell se'n va tornar bosc endins amb un manat de pastanagues acabades de treure de la terra. Es veia cautelós com una guineu.

Va anar venint cada setmana. Portava paquets a correus, però no li vaig preguntar de què vivia. M'ho va dir ell una tarda de pluja, sota el porxo; resulta que feia filigranes de fusta i les pintava i tot: marcs, caps, cavallets, caps de nina i joguines articulades, i les facturava des de l'oficina de correus, d'on recollia també els pagaments. Jo li vaig ensenyar els meus dibuixos que reproduïa en jardineres, plats i safates. Pec, pec, pec, ja sabeu què vull dir.

El bibliotecari em va dir que Ted visitava sovint la biblioteca i retirava molts llibres. Era un savi, pel que semblava. Treia llibres de filosofia, de ciències i també tècnics, sobre electricitat i altres coses. Era estrany, perquè ni llum tenia, allà al bosc. Quin individu, vam pensar. Entre tots li anàvem configurant el tipus, però l'home era malfiat i esquerp com un criçó, i mai ningú va veure la seva cabana per dins, de manera que no en vam saber gran cosa més. D'educació, en tenia, s'ha de dir tot. I van passar els anys fins que vam oblidar que era foraster.

Si jo hagués pogut ser professor, com ell, ben segur que no fóra aquí repicant i eixarcolant, com hi ha món. Però la vida també ens escup allà on li va bé, i més val callar i amagar-se fins que et troben

Per això, quan els bòfies han arribat aquí i l'han tret com un furó treu un conill del cau, ens ha semblat que ens prenién alguna cosa. Al poble s'ha sabut que es buscava Ted Carmichael per terrorista. Un terrorista que enviava cartes bomba i que havia mort gent i tot. Al cafè van dir que ja podia ser, ja, i llavors semblava que tot els lligava: el posat ferreny i retret, la solitud de la cabana i l'escassa comunicació amb la gent. Ah, i els llibres tècnics que demanava a la biblioteca. Una esgarripança de fred ha corregut tot el poble com un sol cos.

A mi, el que més m'ha sorprès, i em costa estranyar-me de res, és que el paio, Ted, fos professor universitari amb títol de doctor i tot a la Universitat de Berkeley. Quina fardada, xecs, i quina girada de cervell, per haver-ho deixat tot tan jove i amagar-se aquí dalt. Si jo hagués pogut ser professor, com ell, ben segur que no fóra aquí repicant i eixarcolant, com hi ha món. Però la vida també ens escup allà on li va bé i més val callar i amagar-se fins que et troben.

Ted Carmichael s'ha sentit traït pels de la seva família, ho deien a la tele; aquells porcs delators van descobrir uns antics escrits seus i els ha faltat temps per portar-los a l'FBI. Jo, en canvi, li seré fidel, ell ja ho sap, i m'he tret el barret quan l'han portat emmanillat per davant de casa.

Potser Ted endevinava el que passaria, o potser ja estava cansat de viure sol allà dalt, el cert és que em va anar portant material. Traspasant-me'l, com si diguéssim. Una mena de testament. Un bon arsenal, xecs, si el veiéssiu, que no el veureu, així rebenteu tots. I rebentareu, com em dic Jeremy Carmody. Rebentareu com botifarrons i em fregaré les mans. Jo us enviaré les cartes que ell ja no podrà preparar. Per totes les pastanagues que em va comprar, i els pebrots, i tot plegat. I pels silencis que passàvem plegats al porxo, mirant les muntanyes blaves com es tornaven morades i negres, i sentint el mus-sol que es preparava per caçar.

Per això us dic que sabia el perquè. Per què Ted Carmichael no havia fugit, podent fer-ho. Un home també aconsegueix els seus cicles. Ell és professor i terrorista, i ara torna amb els seus altra vegada. No sé què els dirà, però no podran evitar la seva mirada com verí de serp que trasbalsa les sangs. Jo l'he tastat, aquest verí, i ara l'escopiré sobre vosaltres, com ell volia.

Sessió de ball

Amadeu s'està dret al mig del saló, refugiat en la llarga penombra que va del groc intens al blau gris d'una tarda buida. Buida com una gran campana, sota de la qual cada vibració resulta feridora. Mira un punt sense veure res, perquè el punt en l'espai indefinit volta tot el saló i torna al seu cervell amb lenta insistència obsessiva.

Com un autòmat, s'acosta al compacte i posa un lènguid *Embraceable you*, de Gershwin, tanca els ulls i comença a moure's; un peu i un altre, primer gairebé sense ritme. L'aire entre els seus braços pren la forma corporal d'un volum absent. Inclina el cap buscant amb els llavis uns cabells vius en la memòria, suaus al clatell, i quan li sembla que els troba comença a enraonar: "És aquí on neixen els teus pensaments, ¿saps?: aquí, aquí, amb tendresa infinita i olor d'herba segada, tan fràgil, tan intensa. No ho sabies abans que jo t'ho digués; vas riure de la meva ocurrència però inclinaves el coll perquè et besés una altra vegada i deies que un calfred et corria el cos des de l'arrel dels cabells. El primer dia se'ns va fer de nit voltant abraçats així; els nostres cossos no podien deixar-se. El meu cos no ha après a deixar-te."

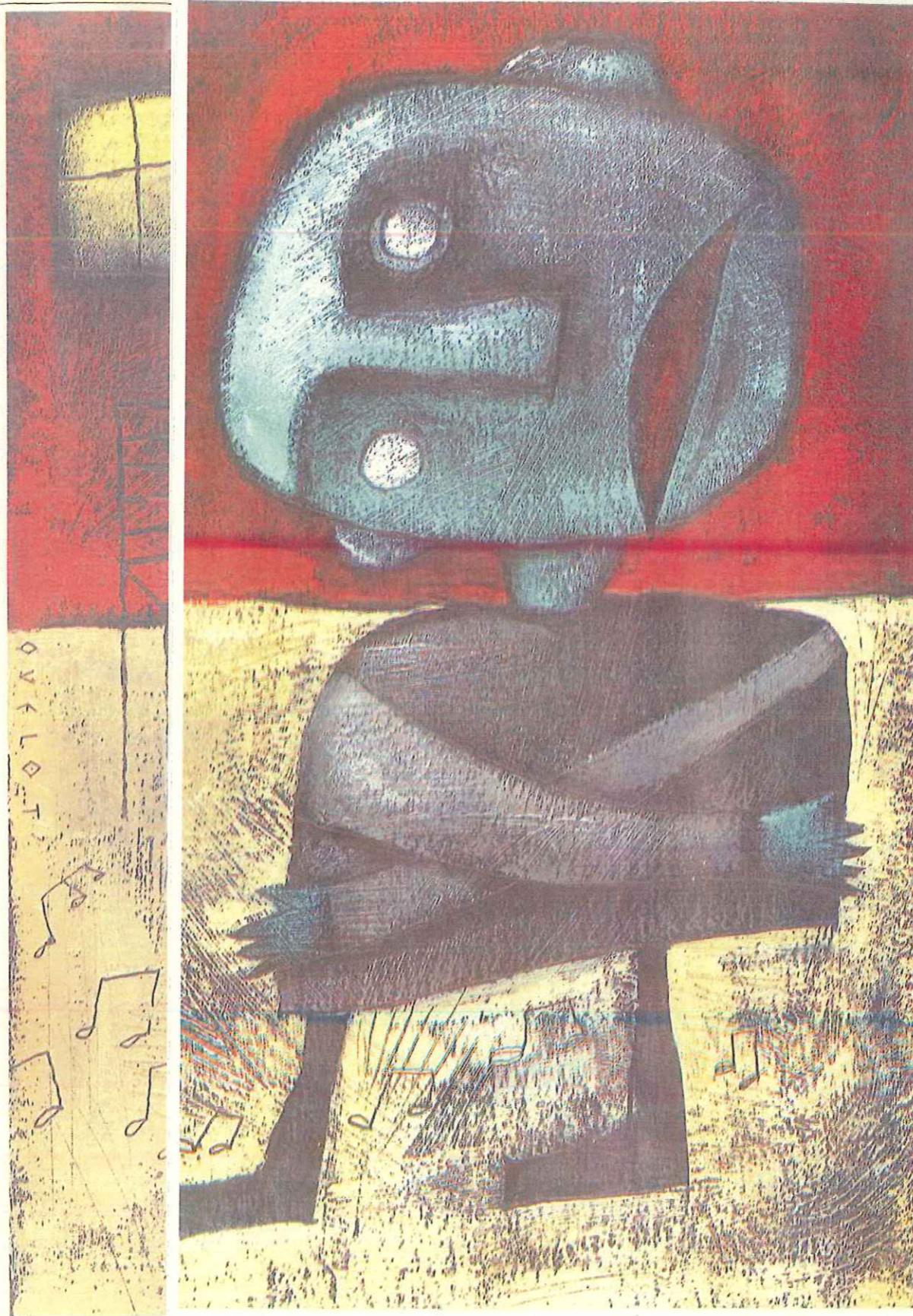
S'acaba *Embraceable you* i Amadeu s'acosta a pitjar el número dotze, *How deep is the ocean?*, de Berlin. "¿Com era, realment, de profund? Jo no tenia fons i podies perdre't dins meu, que mai no m'acabaries. Però et va espantar trobar la immensitat que solament tu sabies il·luminar. ¿No ho veus, que ara és fosc? Fosc, fred i mortal, mira les meves mans certes, rígides com marbre funeràri. Sóc una sepultura amb milers de cadàvers teus que floten lentament aigües endins."

Amadeu s'acosta a la finestra i s'eixuga una llàgrima. Aparta la cortina i entra el sol espès d'última hora, densa hemorràgia silenciosa. Deixa entrar una línia de llum i corre a posar *Summertime*. "Oh maleït Gershwin / que durament fereixes / el centre vulnerable..." Amadeu dansa en l'habitació insonoritzada i el seu pas es fa més flexible, marcat pel ritme del cor i de la sang fatigada; amb els braços encara sostenint la lleugeresa de l'aire i les mans resseguint volums remots, modelant-los, formant la imatge única recreada mil vegades en l'atmosfera opressiva. "Temps d'estiu era quan vam anar a París, i bé que ballàvem *I love Paris*, ara mateix la poso, i reies, reies, evolucionant pels carrers amb els peus com ales, i jo al teu darrere cantant Porter com si fos Armstrong, pallasso enrogallat, fins que jèiem rendits a l'herba d'algun parc polsegós. Fa calor, a l'estiu a París, i el teu cos era cera ardent entre els meus dits que cremaven. Vam posseir la ciutat i era que ella ens devorava. Després recollíem els nostres bocins dispersos i ens foníem en un ball nocturn."

"Mira, mira com ballem *Mandy*, de Berlin; ràpid, ara, així, jo alçant-te a coll, fent-te giravoltar, jazz, rag. Llepo la suor del teu cos, em sento el cor sobre el teu, dos pits que es busquen, i beso els teus ulls que brillen com espurnes. Ràpid, ràpid, salta i toca el cel amb les mans. Agafa estrelles fredes i clava-me-les al cor."

Amadeu fa moviments frenètics. Amb els ulls encara tancats, estira els braços, avança una mà, giravolta, salta, i de sobte es tira a terra, picant amb els punys i cridant amb an-

EL CONTE

Olga Xirinacs

goixa, "¡No, no, no! No és possible que no siguis aquí aquesta tarda, i no obstant el sol s'ha post altra vegada carregat de sang. T'espero, sempre t'espero en dansa, i no sortiré mai més, perquè pots arribar en qualsevol moment i vull que sentis la música, has de sentir-la i tornar. No pots haver oblidat la música de tarda al voltant del teu cos, és impossible. Mai et vaig voler dir que em moriria si marxaves, però estic segur que ho sabies. ¿Què he dit?: esborra-ho de la teva orella. Cap xantatge, cap retret, res d'explicar-te el dolor de tantes tardes de ball solitari; ni una ombra de tristesa als teus ulls, ¿sents? Mira aquesta llengua mossegada fins al deliri per ofegar els meus crits. Em clavo les ungles a la pell i em rebento per dins fins que la tarda torna a ser blava, anestèsica, grisa com una mortalla."

"Blava, blava, blues, tristesa de tarda i jo morint-me, fonent-me en les ombres d'un dia més sense tu." Amadeu s'incorpora; assegut a terra, observa els foscos racons del saló. A poc a poc s'aixeca i canvia a *Rhapsody in blue*. A fosques, evoluciona lentament, sempre abraçat a l'aire, amb el cap inclinat, enraonant, besant, com un mim trist. De sobte canvia d'expressió, encén una pantalla lateral, agafa un gos de peluix, de pèl llarg, es pinta unes celles en arc i els llavis vermells, posa una safata a terra al seu davant, interromp la *Rhapsody* i busca una versió suau de *Beguine the beguine*. Llavors fa una pantomima de pidolaire de carrer, inclinant el coll com si escoltés el gos que canta, abraçat a ell dolçament.

Quan fa una estona que dura la comèdia, rebat el gos per terra, s'eixuga la cara, pega puntada de peu a la safata, torna a posar *Embraceable you*, apaga el llum i a poc a poc seu en un racó de la cambra fins que tot queda a fosques i la música s'acaba.

L'aire entre els seus braços pren la forma d'un volum absent. Inclina el cap buscant amb els llavis uns cabells vius en la memòria, suaus al clatell

L'allau

Estava gratant l'orella a la somera quan s'han començat a sentir els udols. La somera pastura lligada al pilar de ciment d'una casa en ruïnes. Així que em veu, ve a trobar-me fins on el llarg de la corda li permet de fer-ho; jo m'enfonso en el fenàs a passes llargues i li acaricio el musell gris vellutat, el sotabarba tou i les barres enormes. Després, em poso de braços sobre el seu llom, repenjada al ventre tebi; des d'allà, com si fos en un balcó, observo el paisatge. Comprovo la florida dels arços, la brostada dels esbarzers, el nivell d'aigua del bassiol fosc de verdet, el vol de mallerengues i corbs, les merles que graten el terra i un gat negre a l'aguait. Ella s'està quieta, és pacient i sòlida, i de tant en tant li grato l'orella. Avui, els gossos de la fondalada udolaven llargament i se m'ha posat la pell de gallina.

Ho dic perquè a la tarda, a l'hora del cafè, ens han avisat: han trobat la pedra. Homes i dones ens hem reunit al camí, assenyalant la carretera cap al congost. L'ha trobada el pastor i ha estat ben casual, perquè no la buscava pas, però li fugia una ovella i, en tornar enrere amb el Tano, el Tano s'ha posat a udolar davant d'una roca vertical, mirant amunt amb insistència. Intrigat, el pastor hi ha volgut pujar, a veure què hi havia, i llavors ho ha sentit i ho ha pujat a dir.

Feia molts anys que la buscaven. Deien que la pedra basculava i que un home sol, fent pressió a la base amb una mà a cada banda, la podia fer moure, tan alta com era. Sabien que la pedra avisava dels perills en temps de guerra, vés a saber si des de les invasions dels sarraïns, que campaven per aquí com esperitats. Llavors la pedra es movia sobre el seu assentament i feia tremolar el terra. La seva trepidació arribava fins a les barraques de pedra dels pastors, que feien un crit per

avisar els pagesos i la gent del poble. La roca havia salvat moltes vides, però amb la pau se'n va perdre la memòria. No del tot. L'any passat, amb la dèria dels esports d'aventura, en circulava una fotografia, que podia ser de qualsevol lloc; després va aparèixer un plànol i, finalment, les expedicions, sense que ningú pogués localitzar la roca retrunyidora.

Aquests són terrenys càrstics, clivellats de coves i avencs. Enormes blocs juràssics s'han precipitat sobre la base triàsica formant curioses construccions, que semblen ciutats abandonades amagades al bosc feréstec; aquí sols hi habiten senglars, genetes i falcons, i els cingles són vigilats pels corbs i les àguiles. S'ha parlat molt d'aparicions estranyes, de triangles mortals i d'atterratges còsmics; i encara se'n parla en veu baixa, però ja s'ha acabat, perquè ara el pastor per fi l'ha trobada.

Els del poble han marxat cap al lloc en comitiva i jo he anat a veure la somera. Còmodament repenjada a la panxa llanosa, tèbia i a estones inquina de l'animalot, he ajustat els prismàtics de campanya per veure l'arribada del nostre grup a la roca, just al davant, a l'altre vessant de muntanya. I llavors els gossos han començat a udolar llargament, tètricament. Se m'han posat els pèls de punta i el cor se m'ha accelerat. La burra, en aquell precís moment, s'ha girat en rodó orientant les llargues orelles pelfades cap a l'indret on diuen que hi ha d'haver la pedra.

EL CONTE

Amb els binocles he pogut veure com els nostres, dalt de la carena, vorejaven una roca de color rovellat, que formava un conglomerat vertical amb el penya-segat que cau sobre la gorja profunda

del riu, cinquanta metres avall, invisible des d'aquí. És un panorama grandios, espectacular, superb. El nostre grup assenyalava, s'agenollava, prenia mesures i gesticulava al voltant i damunt de la pedra, plana per dalt i afinada a la base, sobre un replà estret com un camí de cabres.

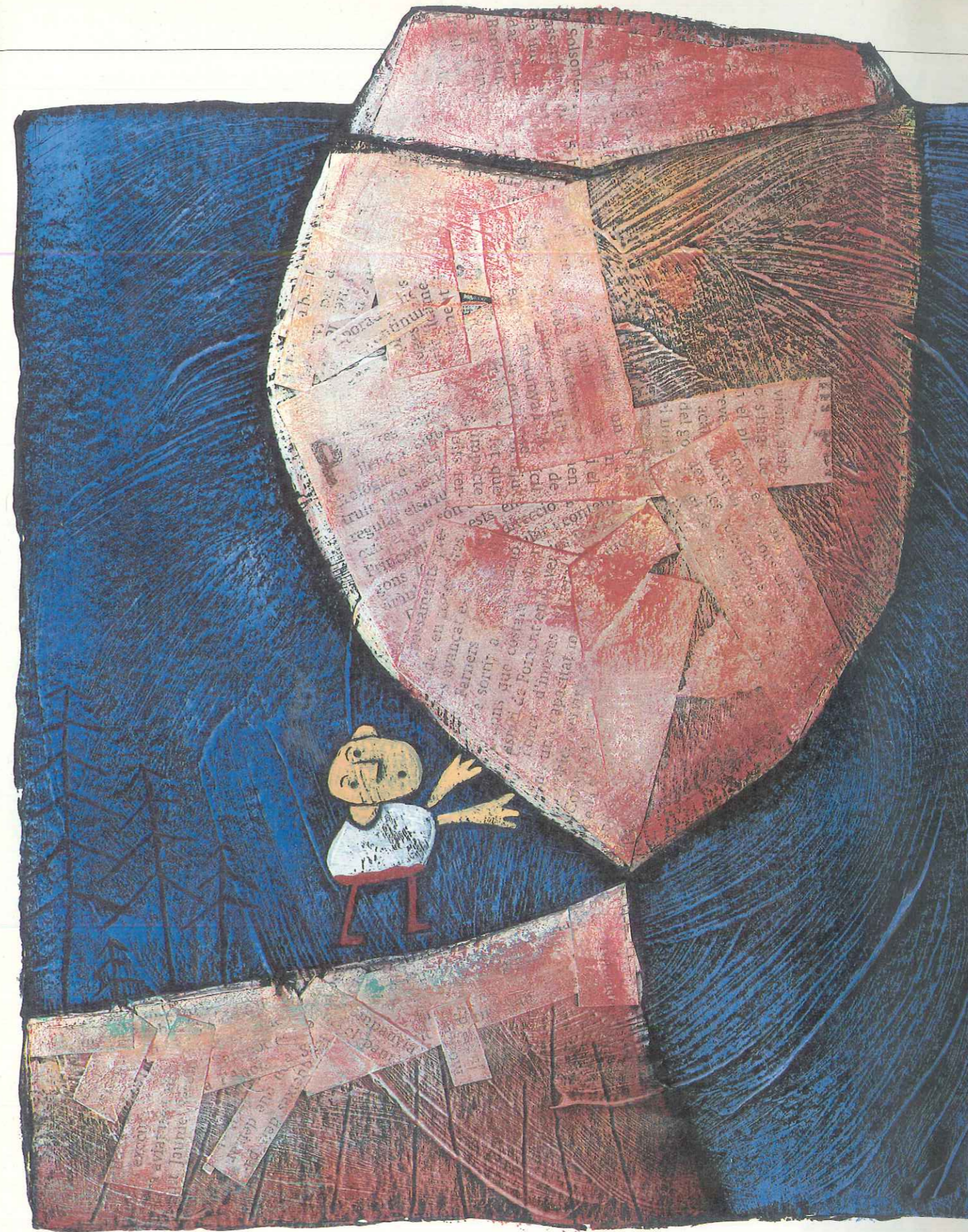
Ha estat llavors. En un obrir i tancar d'ulls, la roca i tots els nostres s'han enfonsat i han caigut vertiginosament al riu entre una allau de pedres. Un sotrac ha somogut el terreny on sóc i m'he estirat bocaterrosa al fenàs, amb el cor que em sortia per la boca i els ulls que se'm rebentaven de terror.

S'ha fet un silenci immens. Ni ocells ni gossos, ni plors ni brams. La somera s'ha amagat a les ruïnes i jo no em podia alçar de terra de la por que tenia. S'ha anat fent fosc i no es movia res en tota la volta del cel.

A les set m'he aixecat, perquè m'agafava fred. La somera estava ajaguda a l'herba. Al poble ningú havia encès els llums ni sortia fum de les xemencies. He començat a fer-me càrrec de tot l'horror d'aquella hora. I llavors m'ha semblat veure llum a la carretera, però no pas els fars d'un cotxe. Llums oscil·lants, febles. Hi he enfocat els binocles i una urpa glaçada m'ha deturat el cor: arribaven els nostres, a poc a poc i en filera, i portaven una torxa cadascun.

Instintivament m'he refugiat al costat de la somera i m'he abraçat al seu coll palpitant, real, viu; vives totes dues, ella i jo. No s'ha mogut i m'ha donat escalfor tota la nit, mentre jo estava glaçada de por i amb els pensaments paralitzats per l'angoixa.

No goso moure'm d'aquí i no sé com m'ho faré per sortir del poble sense que em vegin. No he tornat a casa. No podia, ja m'enteneu. I no hi tornaré mai més, però no sé si em deixaran marxar així com així. I si em vénen a buscar?

S'ha fet un silenci immens. Ni ocells ni gossos, ni plors ni brams. La somera s'ha amagat a les ruïnes i jo no em podia alçar de terra de la por que tenia. S'ha anat fent fosc...

El virtuós

—Jo sé com va morir Arcangelo Pirelli—vaig començar un dia que sèiem quatre amics a l'ombra del til·ler. Era a finals de juny, cap al tard, i les ombres feien colors violeta a la paret de casa.

—Tu estimaves Arcangelo Pirelli, ell mateix ens ho va dir—afirmava Antoni. Jo no veia com podia enganxar el meu relat a aquelles paraules, i les vaig ignorar.

—El va matar una corda de violí. Ja sabeu que va morir escanyat—vaig aclarir mentre els servia beguda. Merles i mallerengues encara feien gresca entre els arbres.

—¿Com pots saber que era de violí? El forense no ho va precisar—dubtava Emili fent rodar el got a les mans.

—Era una corda robada. Ell no sabia que allò s'acabaria així. Precisament es pensava tot el contrari, i per això ho va fer—jo reprimia el fil; els volia sorprendre amb la meua confidència, però ells eren escèptics. Les ombres es feien denses i ja sortien els primers ratpenats.

—Saps moltes coses d'Arcangelo. Deus estar trist, aquests dies—Daniel hi tornava, reticent, ressentit; semblava més interessat en la nostra relació que en el fet de la mort. Ho vaig passar per alt.

—Va ser una idea romàntica. La portava al cap feia anys. Ja sabeu que tocava com un àngel que era, i els àngels el devien voler entre ells—ara la meua reflexió es feia tendra, però no em volia deixar estovar—. Uns àngels envejosos, per cert. I penso que són envejosos perquè la maniobra del violí ha tingut èxit en algunes ocasions.

EL CONTE —Qui mata un noi com Arcangelo ha de ser el diable, no un àngel. Però et tornes massa enigmàtic. ¿Com van les investigacions? És estrany que no hi hagi cap pista, encara, i ja fa una setmana

—parlava Emili, que un temps també va estimar Arcangelo. En la penombra del capvespre vaig veure que els ulls li brillaven. ¿Quants amics han plorat Arcangelo?

—No se sap ni se sabrà—vaig assegurar—. El va matar una corda.

—No ens facis riure, que estem de dol. Ara fa poc han passat els corbs, negres com els nostres pensaments en aquesta hora, que ens sentim orfes d'Arcangelo. Explica't. ¿Què has volgut dir?—Emili demanava aclariments.

—Una corda del violí de Sherlock Holmes. Tota la seva carrera de músic que va tenir aquest desig: tocar amb una corda d'aquell violí mític. Per a ell era una meta.—Ja estava, ja ho havia dit.

Es va fer un silenci espès. Els podia imaginar digerint aquest fet insòlit. Al fons del bosc udolaven els gossos. La fressa de l'aire entre els àlbers era una carícia freda, com les mans descarnades d'un difunt.

—Tu l'has assassinat, doncs—va dictaminar Antoni. Tots sabien que Arcangelo i jo havíem fet aquell últim viatge i que jo, segons ells, els havia pres el virtuós intèrpret que tots tres estimaven. No m'ho perdonaven, i me'n feien responsable. Ja m'ho esperava; però Arcangelo ens havia deixat a tots, no sols a mi. I en aquell moment la nit ens el tornava perquè el portàvem al cor.

—¿Com vas fer servir la corda, doncs? ¿Com vas poder?—Daniel s'afegia als convençuts que jo havia mort el nostre Arcangelo. Em faltava, doncs, el més difícil: dir la veritat i que em creguessin.

—Va ser la corda, ella sola. No, no m'interrompeu. Ja sé que costa de creure, però ho heu de fer, com ho he fet jo, i per això us he convocat: per explicar-vos els fets reals.

Els vaig omplir els gots de nou i vaig encendre dos fanals d'espelma, que feien una llum indecisa, com d'ànimes entre les branques.

—Quan vam ser a Londres em va demanar que l'ajudés; ell prendria la corda del violí i jo vigilaria els voltants. Va costar, perquè la casa de Baker Street sempre és plena, però algun moment minva l'assistència, i Arcangelo té, vull dir tenia, els dits ràpids d'un violinista excels. A l'hotel besava la corda, l'hauríeu d'haver vist, i la va ajustar al seu violí. A tots dos ens batejava el cor amb força. Ja estava. El primer senyal va ser a Londres mateix, l'endemà. La corda s'havia aflluixat i se li havia entortolligat al braç, estrenyent-lo de tal manera que el va enrampar. Encara se li veia el morat, si us hi vau fixar. “És viva, és viva”, em deia, amb els ulls il·luminats, “porta l'esperit de Holmes”. Estava encegat, però a mi allò em feia molt mala espina i li vaig aconsellar que la tornés. No em va fer cap cas, i la segona vegada va ser més greu. No heu vist el senyal que portava a la cintura. No ha tingut temps de cicatritzar. Ja érem aquí, i li vaig manar que la llencés a mar. No ho va fer, i li ha costat la vida.

Hi va haver un silenci fondo com la negror de la vall profunda, pocs metres més enllà, passada la tanca del jardí.

—I la policia ens interrogava per pràctiques sado: ara m'ho explico—mormolava Daniel—. El que no entenc és aquesta fixació per Holmes... el detectiu no era pas un virtuós del violí, almenys no prou per enlluernar el nostre Arcangelo.

—Hi ha un motiu. El motiu, em penso. I contra les obsessions no s'hi pot lluitar. Arcangelo creia que el violí era el que havia fet Holmes immortal. Ja sabeu que el violí de Holmes venia de Venècia, i era d'un alquimista que va desaparèixer. Un noi mort, deien. I Holmes encara ronda. Potser no volia abandonar el violí; qui sap si encara el necessita i Arcangelo li prenien la vida...

L'aire ens va fer estremir. Els fanals oscil·laven i entre les ombres se sentia un batre d'ales. Potser un corb inquiet; potser un arcàngel desolat.

El primer senyal va ser a Londres mateix, l'endemà. La corda s'havia aflluixat i se li havia entortolligat al braç, estrenyent-lo de tal manera que el va enrampar. Encara se li veia el morat...

Olga Xirinacs

Okupa

Olga Xirinacs

—Devia ser quan va obrir la porta per baixar. Ella baixa cada matí a buscar el diari, i a vegades espera una estona, fins que el porten.

—Els vigilen, i a aquella hora l'escala és a les osques. A mi em fa feredat. Hi ha molts racons on poder-s'hi amagar, i és segur que hi passen la nit i tot. I ara mira...

—Però a aquella hora hi ha veïns que surten, i analla que va a col·legi.

—Amb l'ascensor. L'ascensor il·luminat s'obreix a la negror de l'escala, on ells ho controlen tot. Esgarrifa pensar que...

—Què?

—Que quan passa una cosa com aquesta ells ja tenen mesos que la tenen planificada. Que estudien el terreny, que t'esperen. Que t'imaginen a tu, que conviuen amb tu mentalment, els porcs.

—Preneu la teva imatge; és una violació dels espais mentals.

—I dels espais reals, habitats, privats.

—Ella no se'n va adonar, primer. No sap dir on i com va començar a veure-ho, a notar-ho.

—És que el seu pis és gran. Té dos rebostos, armaris amples, molts mobles. I una ombra més o menys, no es nota. ¿Has pensat què faries si et assés a tu?

—Jo no em deixaria mai la porta oberta.

—Potser no. Ella diu que s'hi ha estat dues setmanes, pel cap baix.

—Com ho pot saber, si no se'n va adonar?

—Per les reconstruccions. Vull dir que va començar a lligar caps de petites coses sense importància: pèls als lavabos; una tovallola més humida; variacions en l'ampolla de llet, els ous i la fruita; molles de pa... i una cosa molt curiosa; va haver d'anar a l'oculista.

—I això per què?

—Veia ombres de cua d'ull. Com una distorsió

de la vista. Es girava cap a on li semblava haver captat un moviment ràpid, i res. Figuracions, li van dir.

—I ja era ell, és clar.

—Per això ha anat lligant caps, després. I l'olor. Tot era obrir finestres, perquè sentia pudors. És molt delicada, ella.

—Però aquí amb els fums de les fàbriques les pudors són corrents.

—Diu que va agafar por i va començar a tancar portes amb clau des del fons del pis, perquè va arribar que ja se sentia insegura. Sense saber-ho, resulta que el va acorralar. És a dir, i aquí comença el drama: com més habitacions tancava, més s'acostava ell, m'entens?

—Deixa-m'ho pensar. Si ell, de bon començament, podia córrer tot el pis, després va haver d'anar avançant per no quedar-se tancat a les peces del fons, vols dir. Però, ¿com podia endevinar quina peça tancaria ella? I si era a dins, què? No podia sortir per la finestra, tan amunt.

—Era una possibilitat, però no va passar. Cada vegada que ella reduïa l'espai, tancant amb pany i clau, ell era en un lloc diguem-ne lliure: un bany, l'armari de la cuina, la terrassa amb les grans plantes, sota el llit, darrera una porta... ¿Recordes *l'Escala de cargol*? Bona pel·lícula, amb aquell paio amagat al capdamunt de l'escala esperant la Dorothy McGuire per escanyar-la. Fa pocs dies que l'han passada.

—L'he gravada. M'agraden, aquestes pel·lícules; saben crear un clima d'angoixa que em posa els pèls de punta. Tornant al cas de la nostra veïna, el que m'estranya és que ella no en sentís la presència. Quan tens algú tan a prop...

—Sí que la notava, però no es podia imaginar que fos el que era, ja m'ho va dir i l'entenc. Posa't al seu lloc. Ella continuava baixant cada dia a

buscar el diari, confiada, amb la porta del pis oberta. I quan sortia al carrer, ell, que ja li sabia els horaris i els costums, podia haver fet entrar algú més. Què et sembla?

—M'esgarrifo. Estem a les mans de qualsevol sàdic.

—El més desconcertant del cas, ara que dius això, és que no li ha fet res.

—No l'ha tocada? Mira que és bonica, ella, i aquests homenots golafres...

—Ni un pèl. Però està espantada com si... és clar que no deu ser el mateix. Diu que ell va ser allà, i ara ella sent l'horror de tot el que podia haver passat. No s'ho pot treure de dins. Sent brut fins l'aire que respira, ho pots entendre? Ell també l'ha respirat, ha fet servir la seva roba, ha posat els llavis als seus gots, l'ha vista despullada, ha espilat el seu son... i vés a saber si l'ha tocada, mentre dormia. Diu que això la trastorna molt. Que ha estat a mercè del que li volgués fer el paio, i tants dies. I que la seva vida ja no tornarà a ser igual.

—Té raó. Només de pensar unes mans estranyes al meu cos em revolto. Ara que si ens haguessim entès i el paio resultés potable...

—No diguis disbarats. Jo també ho penso, però no ho dic. En fi, ell, quan va veure que les coses se li posaven difícils, va marxar i va deixar una nota.

—Que considerat. O potser no. ¿Era obscena, la nota?

—No. Era ben escrita i deia: "Ara ho fem així, t'agrada? Som *okupes* de risc. És un nou esport. Potser t'hauries estimat més una altra cosa, però es tracta de mantenir-nos de franc com més temps millor. Gràcies."

—Això sí que no ho havia sentit dir mai. Ben mirat, té els seus al·licients. ¿Vols dir que n'hi ha més, que s'hi dediquen?

—Em penso que sí. Depèn de les escales.

“Diu que va agafar por i va començar a tancar portes amb clau des del fons del pis, perquè va arribar que ja se sentia insegura. Sense saber-ho, resulta que el va acorralar”

EL CONTE

L'heroi de Nankatoon

Olga Xirinacs

El va despullar i, encara que el cosset era minso i escanyolit, en va poder fer unes tallades primes, de la cuixa. Després va seleccionar uns bocins que semblaven cansalada i els va embolicar en un paper de carnisseria

Randy va amagar el ganivet sota una mata d'evònims, al final del jardí. Va mirar si hi havia Lony al jardí del costat, però Lony no hi era i Randy entrà a casa de seguida. Feia fred i potser nevaria aviat, perquè el cel es tornava d'un blanc brut, com una pell morta.

Es fregà les mans i s'acostà al radiador de la saleta petita. Allà, la mare hi tenia la taula de cosir, la post de planxar, un plec de revistes de moda i butaques per a les clientes. A aquella hora del disabte la mare prenia café al club. No hi havia ningú i la saleta estava a les fosques. Randy tanca els ulls i li semblava que es fonia dins de la paret. Ja no era ell: era tota l'ombra del món.

A Randy li agradava estar a les fosques. Moltes vegades la mare l'hi havia trobat, quiet, dret en un racó, on la cara pàl·lida es destacava en la penombra gris plom. "Nen! M'has espantat, fill. Un dia em pensaré que ha entrat un lladre." I la mare es posava la mà al cor, però després somreia de seguida i Randy s'hi acostava en silenci, per ajudar-la a desmar les coses a la nevera i a l'armari.

La mare anava enraonant per a ella mateixa, perquè Randy deia poca cosa, però feia companyia. "Ets com un fantasma, nen, tot el dia aquí dins. Sembles una animeta", però li acariciava el cap amb complaença.

Randy agafava una capsa de galetes i rosegava un cor de xocolata. Després engegava la tele i es mirava *L'home de glaç*, una de les seves pel·lícules preferides, on un home prehistòric obre amb una pedra esmolada els pits de les víctimes i en treu els cors amb les manasses rajant sang. L'home de glaç necessita carn tèbia i palpitant, i llavors caça millor que ningú. La tribu el tem, el respecta. Randy admirava l'home de glaç i es posava el vídeo si se sentia deprimat. Quan la mare no hi era, treia els bistecs o les costelles crues de la nevera i hi passava el dit, els olorava, els llepava, aclucava els ulls i pensava en l'home de glaç a la seva caverna llunyana.

Randy també hauria estat bé al fons d'una caverna, entre ombres fumades, però vivia en una

casa neta i clara, els seus passos es marcaven a la neu i els cabells rossos li brillaven al sol. Ell hi destacava massa. Li semblava que els pensaments li fugirien pels ulls, també clars, de color de violeta. Les ombres, en canvi, el protegien perquè, en el fons, els seus pensaments també eren tenebrosos. Per això havia amagat el ganivet entre la mata d'evònims.

Començava a nevar i els llums de les cases eren encesos ja feia estona. Cases canadenques ben escalfades, acollidores, amb nens que miraven la televisió i menjaven galetes, moresc salat i caquets amb xocolata, mentre les mares preparaven el dinar del diumenge o es vestien per sortir a sopar. Eren les set i ja no s'hi veia. A Nankatoon la nit arriba aviat.

Randy es va posar l'anorac i va sortir fins als evònims que feien de separació amb el jardí dels veïns. Va veure Lony que preparava el seu patí de neu. Lony tenia set anys i Randy catorze. A vegades Randy ajudava Lony a arreglar el patí o la bicicleta, i Lony reia, esdentegat, amb la seva carona d'ulls oblics.

Randy va demanar a Lony que l'ajudés a buscar una pilota de tennis que s'havia perdut entre els arbusts. Lony va passar entre les mates amb el patí. Mentre buscaven, Randy va treure el ganivet i el va clavar al coll de Lony, que no va ni xisclar. No podia. La sang borbollava i anava cap al desguàs del patí. Les primeres volves de neu hi queien al damunt, s'embrutaven i es desfeien amb l'escalfor.

Randy va rematar Lony i el va entrar a la cassetta d'eines. El va deixar al terra de ciment i va sortir per passar la manguera fins que la sang fresca es va escolar tota pel desguàs. La neu ho acabaria de cobrir. El patí de Lony el va pujar a les golfes.

Va pensar què faria primer, encara que el projecte ja el portava al cap feia dies. S'havia de menjar Lony, com l'home de glaç es menjava les seves víctimes i agafava força. Força per sortir de l'ombra i mirar la llum, el sol, la cara de la gent sense que els ulls i el cos li demanessin amagar-se

en un racó ben fosc dins de casa. Randy envejava la força perquè se sentia feble.

El va despullar i, encara que el cosset era minso i escanyolit, en va poder fer unes tallades primes, de la cuixa. Després va seleccionar uns bocins que semblaven cansalada i els va embolicar en un paper de la carnisseria que havia preparat. La resta del cos, amb la roba, la va ficar en un sac de plàstic, ben lligat, i el va deixar al cubell gran d'escombraries, per treure'l a la nit.

Es va preparar el sopar amb les llenques ben fregides a la paella. La resta la va deixar a la nevera, per a l'olla que la mare couria el diumenge. El diumenge la mare preparava olla per a gairebé tota la setmana, i així, quan plegava de cosir, ja es trobava el dinar mig fet. El pare treballava en una plataforma de petroli i venia cada sis mesos. Ara era al mar, però Randy ja estava bé amb la mare i l'ajudava.

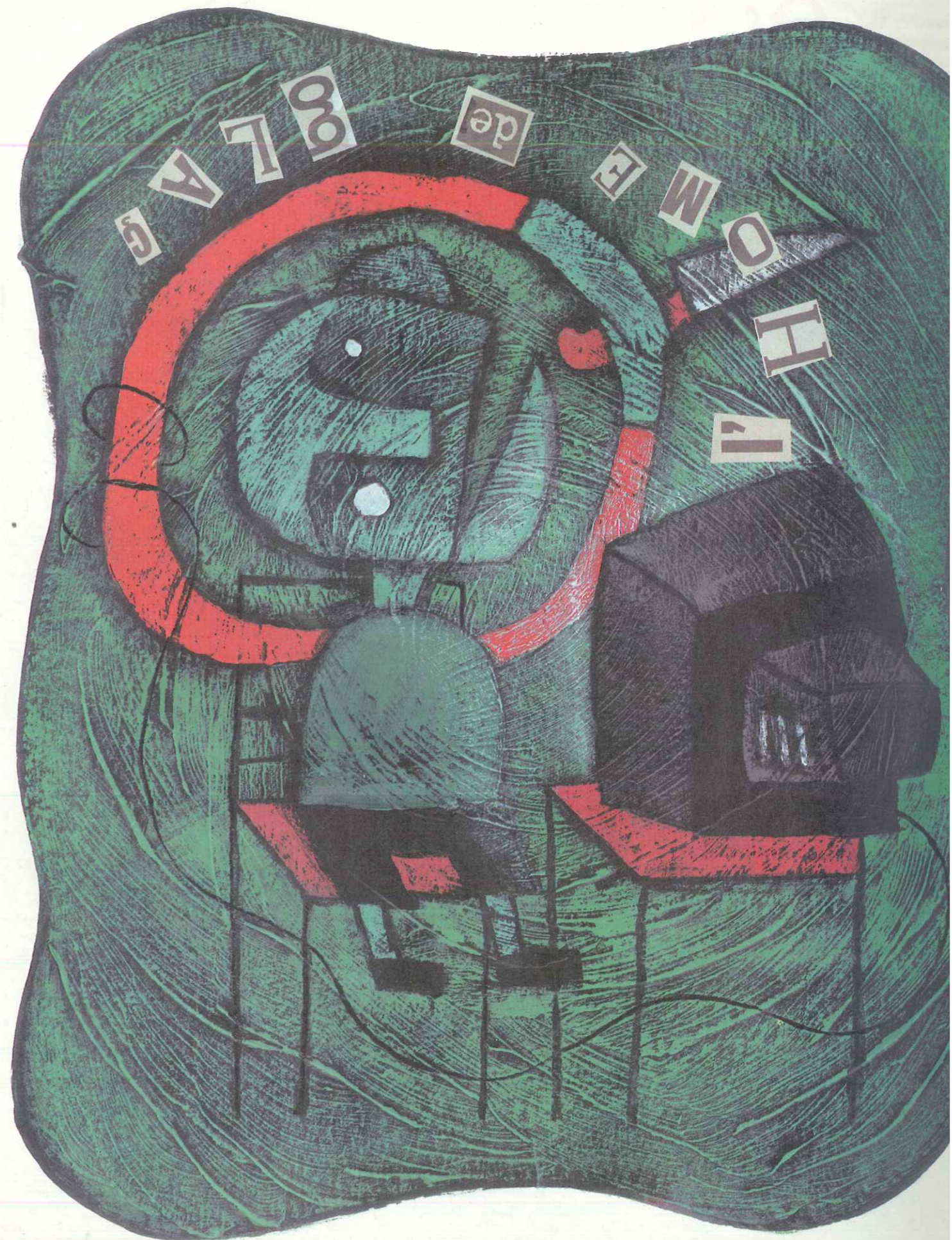
L'olor de la carn s'escampava per tota la casa i li feia venir gana, de manera que, sense esperar la mare, es va posar a sopar. A la mare n'hi va guardar dos talls, ben torradets.

Al judici, Randy va explicar que unes forces superiors a ell l'havien impulsat a matar Lony i menjar-se'l. ¿Què podien saber, ells, de la seva relació amb l'home de glaç? Per això no el va esmentar mai; era un secret entre dos herois, Randy acabava de demostrar-ho.

Randy duia els llargs cabells rossos ben pentinats i semblava un àngel, amb la pell tan blanca i els ulls clars de mirada indefensa. Randy enyorava l'ombra i els focus l'enlluernaven. Qui buscava un assassí, no el sabia trobar en aquella aparença i la mirada desvalguda. La fredor dels seus ulls es replegava endins fins a trobar la imatge que li donava força.

Randy, ara, ja s'assemblava més al seu home de glaç. Tots dos havien tastat la sang. A ell també el respectarien. Sabia fer-ho i n'estava satisfet. Havia començat.

EL CONTE

No pesen

Olga Xirinacs

Els músics desaven els instruments, però l'aire espès encara contenia la vibració del violoncel, que parlava com una veu enamorada. Octavi arrengrava els últims gots, calents del rentaplats, i Saumells posava les cadires sobre les taules. Algú havia dit que plovia, i Octavi va mirar enfora, a través dels vidres de colors. Es veia algun paraigua, pocs, perquè ja eren les dues toques. Les sirenes avisaven que hi havia boira. Aquelles nits fredes a Octavi li sabia greu plegar. Deixar l'escalfor, les veus i la música. Però vivia al pis de sobre mateix, i en certa manera li semblava que era al taulell, estirat allà com al llit, veient caure l'aigua pels vidres i escoltant les drisses contra els pals dels iots, com una prolongació dels compassos sincopats del jazz. Llavors s'adormia.

Quedava una taula amb tres mariners que discutien, i Saumells va fer enrenou de cadires pels costats, a veure si marxaven. Dos intentaven convèncer el tercer, que es mostrava abatut, amb el cap baix gairebé a tocar de taula, però no es movien. Octavi va començar a apagar els llums i sols va quedar la pantalla groga a la taula dels tres homes. Els músics ja obrien la porta del darrera, perquè Saumells havia tirat persianes avall. Saumells es va acostar a la barra, assenyalant els tres i demanant instruccions.

—Són danesos, em sembla—va fer Octavi.

—Carai —no se sabia si Saumells ho deia pels mariners o per la saviesa d'Octavi encertant idiomes—. Què fem, xec?

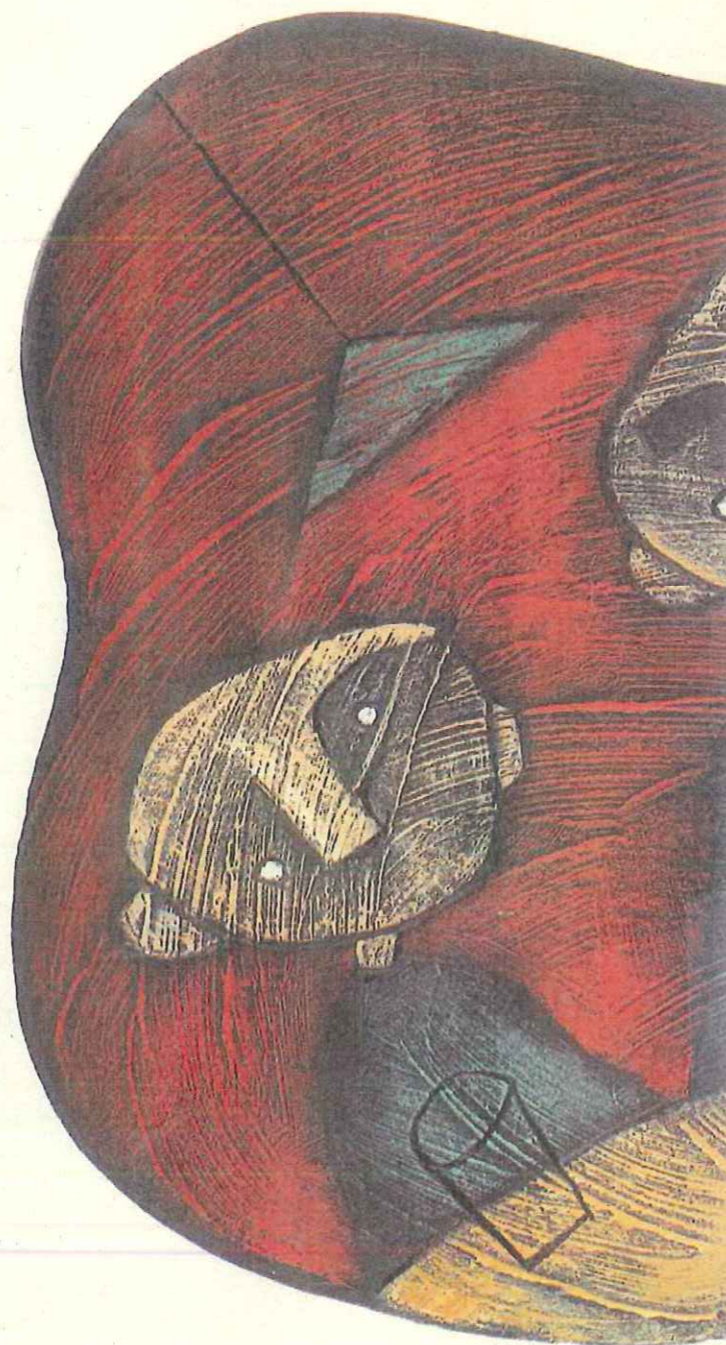
—Crido el Blasco, que ara marxa. Ep, Blasco!

Blasco, l'home del violoncel, ja tenia un peu fora. Es va acostar al taulell amb l'estoig de políester negre i lluent, com una caixa de morts, i va fer un gest d'impaciència assenyalant el carrer.

—És tard, xecs, i plou.

—És per aquells. Tu que t'has embarcat, a veure si t'hi entens, que hem de plegar.

Blasco, sense deixar l'estoig, es va acostar a la taula i els va parlar en l'anglès que ell sabia. Al cap d'una estona d'explicacions, va tornar al taulell, somrient i enigmàtic.

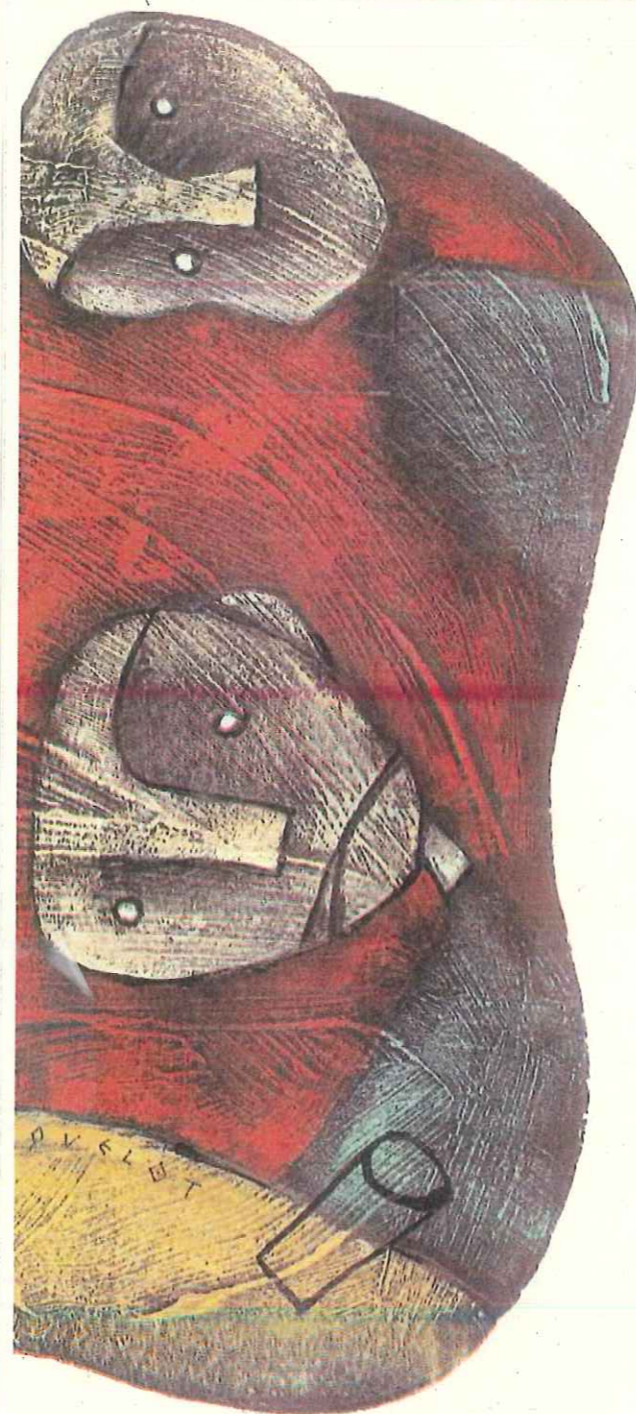

—Conten una història estranya. Pots fer la voltdriu sentir —llavors Blasco ja no tenia pressa. Els altres músics ja eren fora.

Saumells va dir que se n'anava, però Octavi s'hi va enganxar. Va portar cerveses per compte de la casa. En la foscor llanosa del bar, el punt de llum sobre la taula de marbre concentrava veus i mans en un ofici de tenebres. Blasco traduïa per a Octavi, i la narració va ser aquesta:

Era el primer viatge del mariner Hanssen al mercant *Roskilde*, amb càrrega de mineral de ferro. El mariner Hanssen, la nit que van passar a l'alçada d'Ouessant, a la Bretanya, va notar una fosforescència als peus de la seva llitera. No en va fer cas, però va començar a sentir una pudor de peix putrefacte que el despertà; "deu ser una broma dels mariners, que em fan pagar el primer viatge", va pensar. I no va dir res a ningú, però els mariners tampoc a ell.

La segona nit la fosforescència va prendre figura, amb ulls grocs i dents renegrides com esta-

La segona nit la fosforescència va prendre figura, amb ulls grocs i dents renegrides com estaques, però encara es mantenia als peus de la llitera. Hanssen va callar, perquè no se'n riguessin, però estava espantat i no dormia

començar a riure, de tal manera que feia ballar la taula.

—Això ho arreglo jo, xecs! Anem a veure el capità —i es va aixecar decidit, amb el voluminós estoig a l'esquena i els tres mariners darrera. Octavi va dir que esperaria Blasco. Plovia, hi havia boira i les sirenes sonaven, compassades; era una nit d'històries, i Octavi es fregava les mans, satisfet de tenir un amic com Blasco. Ell sabia per què ho deia. Es va posar a fer encreuats.

Blasco va trigar una hora i mitja a tornar, sol i amb l'estoig. Ja eren dos quarts de quatre. Octavi va fer cafè, i l'olor generosa i ampla retornà Blasco, que venia rabejat. Se'n va posar dues tasses llargues. Això va dir Blasco mentre es cremaven la gola amb el cafè ardent:

—Una història forta, xec. Escolta. El capità no em volia rebre, per l'hora que era i perquè es pensava que eren qüestions de brega de taverna. Per fi hi he pogut parlar, però m'ha costat un ou treure'n l'entrellat, perquè els homes de mar són putes, ja ho saps. Resulta que el *Roskilde* havia estat en die sec per reparacions d'una embarrancada que va tenir vora l'illa d'Ouessant, ara fa cinc anys, on va morir un mariner. Però, però, i aquí hi ha el rovellet, amb això d'ara ja s'hi van trobar l'any passat: el mariner mort reclama la seva llitera quan el *Roskilde* passa pel lloc de l'accident. Ara la tripulació és nova i ningú en sabia res, tret del capità, que callava. El mort se l'ha carregat el pobre Hanssen.

—Mai més ben dit. Però et conec i no es deu acabar aquí, la cosa...

—És clar, xec, ja t'ho pots pensar. Hem fet un, diguem-ne, pacte. Jo els prenia el fantasma i ells em prenen a mi, a viatjar un any, despeses pagades. De tant en tant, els faré música, i prou. Salpen demà passat.

—I el fantasma?

—Com els altres, ja saps que els enganxo tots. Hi tinc bona mà —Blasco va picar la funda del violoncel amb el palmell pla, com qui acaricia una bona peça. Els agrada la música, xec, i jo tocó bé. I no pesen, que això és molt.

EL CONTE

**Olga
Xirinacs**

Dolcemascolo

Dolcemascolo va comprar vil·la Arcàdia i es va instal·lar entre nosaltres. És a dir, una mica més amunt. El poble és petit i som un grup d'artistes que hi tenim taller, però sovint baixem a ciutat per feina; hem de muntar exposicions, demanar subvencions, buscar clients, fer-nos veure dels crítics i empaïtar periodistes per tal d'obtenir una petita senya. Molt d'esforç amb magres resultats.

El no. Dolcemascolo va viure sempre a Montredós i mai va necessitar moure un dit per obtenir el que nosaltres preteníem sense aconseguir-ho. Jo sóc artista fotogràf especialitzat en botànica; Marià Niubó és escultor en drapejats de guix; Pere Xanet restaura vidrieres artístiques i Elisenda Artal forma part de l'avantguarda mediterrània, secció acrílica. Hem triat Montredós perquè l'Ajuntament facilitava naus als artistes. Les naus són d'una antiga granja avícola ara remodelada, i resulten a l'abast de les nostres escasses economies.

El fet que Dolcemascolo s'instal·lés aquí i comprés vil·la Arcàdia, d'elegant estil pal·ladià, el va convertir de seguida en un aristòcrata de l'art. Ell era el senyor de la vil·la, situada al capdamunt del poble, entre boscos esplèndids; nosaltres els nois de les granges, a l'entrada, entre solars polsegosos. Ell el paó reial que s'estarrufava als jardins de la vil·la, entre brolladors i roserars; nosaltres els pollastres en bateria. Així va néixer la divisió de classes a Montredós.

Dolcemascolo era escriptor. Havia guanyat el premi Excelsior de poesia, la Lletra de Vori i la Corona de la Crítica. Escribia en un prestigiós diari amb el pseudònim *Pirandello*, i la seva veu influïa els grans manefles de l'art. Es passejava sempre amb guants, hivern i estiu. No cal dir que ens el vam mirar amb prevenció ja des del primer dia.

A ell l'anaven a visitar, aquesta era la diferència entre vil·la Arcàdia i la Granja. Pujaven els crítics, els escriptors hi feien tertúlies, s'hi decidien concursos perquè Dolcemascolo, jurat de premis importants, no es molestés a baixar a ciutat. Cada dia apareixien periodistes que l'entre-

vistaven, i noiets universitàries que preparaven tesis sobre la seva persona i obra. El més fort era que aparcaven primer a la Granja, pensant-se que Dolcemascolo treballava amb nosaltres. Al principi els indicàvem amb desgana l'adreça de vil·la Arcàdia. Després ja ignoràvem les trucades. Mai, ni per equivocació, es van interessar per les nostres obres.

Ens vam adonar que canviàvem subtilment de tècniques. Jo em vaig sorprendre a mi mateix retratant la vegetació dels voltants de vil·la Arcàdia; Marià Niubó empastava figures que cada vegada s'assemblaven més a Dolcemascolo, i hi afegia llargues bandes de fil que el lligaven com una mòmia; el vàiem que treballava amb ràbia. Pere Xanet esmolava els seus vidres com ganivets i muntava composicions que semblaven dolls de sang en capvespres wagnerians; feien estremir, perquè al fons s'hi endevinava vil·la Arcàdia. I Elisenda Artal va preparar *collages* amb els diaris on escrivia Dolcemascolo. Ens vam reconèixer una fixació, i quan ens trobàvem per sopar plegats, compenetrats com estàvem en una mateixa tasca d'empaïtar crítics i mendicar atenció en va, notàvem que ens fascinava i excitava alimentar la nostra obsessió per Dolcemascolo.

Sense confessar-nos-ho, llegíem els seus escrits pontificals d'opinió sobre art de tota mena. En el llarg temps que va viure a vil·la Arcàdia, sempre ens va ignorar. Això ens reconsumia per dins. Dolcemascolo decidia qui era qui en el món de l'art. Artista que ell presentava o recomanava, se'l disputaven editors i galeristes, i era projectat a l'Olimp internacional.

Dolcemascolo va ser proposat per al Nobel, i llavors encara es va presentar més gent al poble. L'alcalde s'inflava de satisfacció, i va fer arreglar la carretera que portava a vil·la Arcàdia, per si arribava el cas.

EL CONTE

Va arribar, però amb gran consternació de part de gairebé tothom, el gran home no en va poder gaudir. Dolcemascolo, amb la seva silueta allargada i mos-

tatxada, va desaparèixer i no se l'ha trobat, per més indagacions que s'han fet.

A Montredós hi ha hagut un canvi subtil. Els periodistes, editors, il·lustradors, promotors, agents literaris i crítics que baixaven de vil·la Arcàdia decebuts, endolats i afligits, es veu que per no marxar de buit es van començar a aturar a la Granja, la nostra granja, les naus on s'amuntegava tota la nostra obra.

El primer va ser l'editor de llibres de bibliòfil Phileas Homs. "Oh! -va fer, contemplant les meves fotografies-, vós heu retratat la particular vegetació de vil·la Arcàdia! M'interessaria alguna il·lustració vostra per a un projecte que tinc." El segon, Andreu Renom, cap de la secció de cultura del prestigiós diari on col·laborava Dolcemascolo, es va fixar en les vidrieres sagnants de Pere Xanet i es va adreçar a un grup de periodistes que el seguien com lacais: "Mireu! Fins i tot els vitralls ploren la desaparició del nostre prohò. I al fons em sembla endevinar-hi vil·la Arcàdia, m'equivoco?" "No, és cert, és vil·la Arcàdia", feia Xanet amb els ulls brillants i mig aclucats, com qui es reserva un trumfo. I els periodistes en van prendre nota.

Milans Bonal, el crític, va lloar l'avantguarda mediterrània d'Elisenda Artal, que recollia els escrits de l'insigne desaparegut; l'obra li va semblar una digna submissió reverencial a Dolcemascolo. En va parlar elogiosament a les revistes especialitzades. Però quan tots plegats van veure les imatges de Dolcemascolo en posicions diverses i recobertes de bandes enquistades, es van desfer en elogis i badaven al voltant de les escultures. Era tan... efectiu, deien... "Toquin, toquin -invitava Marià Niubó-, la matèria és resistent, i els semblarà que encara el tenen aquí." Niubó reia entre dents quan deia això. I els badocs acostaven l'índex a les figures, com Tomàs l'incrèdul ho feia amb les nafres de Crist.

Els no ho sabien, però nosaltres sí. El tocaven. De veritat que el tocaven. ¿En quina de les figures? Aquest detall Niubó no ens l'ha volgut revelar, i el respectem, perquè ara comencem a viure, i a viure bé, encara que sigui a l'ombra de Dolcemascolo.

Ell era el paó reial que s'estarrufava als jardins de la vil·la entre brolladors i roserars; nosaltres els pollastres en bateria. Així va néixer la divisió de classes a Montredós

Ombres a Deep Valley

Es comença a fer fosc i hem entrat tots sis a la casa, la petita i còmoda casa de fusta que Rufus Joyce té al mig del bosc. La casa es diu Laurier Rose, perquè hi ha dos baladres esquistats que fan flor tot l'estiu, si és que se'n pot dir estiu, d'aquest parèntesi entre hivern i hivern a Deep Valley.

Hem entrat perquè estàvem espantats. Cada ombra que es mou ens sembla sospitosa des que ha mort l'amo de la serradora i ha tornat el pastor. I amb el pastor els malsons. Us ho explicaré.

• El pastor no és pastor, perquè a Deep Valley no hi ha ramats. Fa quinze anys ell vivia en una cabana a l'extrem nord de la vall, vora els saltants d'aigua, i deia que pasturava uns animals selectes que ningú veia mai. Tenia traça a amagar-se quan sentia els guardabosc. Però era estrany que un ramat es pogués ocultar en sec. I a més, els excursionistes acampats a Stone Circus sentien grunyits de nit, i un tremolar del terra, com el pas d'una bèstia poderosa.

Fins que la Muntada va llogar l'indi Moh perquè intentés saber què hi havia de veritat en el que deien els campistes. Moh era un rastrejador expert, amb el nas com una brúixola que sempre assenyalava el lloc precís que volia trobar. L'indi Moh va aparèixer dessagnat al capdavant d'un cingle. Tenia ferides llargues a tot el cos; el forense va dictaminar que eren de la caiguda entre roques, però l'amo de la serradora va assegurar que eren urpades. Tots el vam creure a ell; estàvem predisposats a veure alguna cosa més enllà de les nostres pipes. ¿Per què? Doncs perquè ningú havia donat cap explicació dels grunyts i dels retrucs a terra.

Els campistes afluiaven, recelosos del que els podia passar. Sortien cartes alarmants als diaris, i algun periodista va començar a ficar el nas als nostres terrenys. Perquè el negoci dels tres càmpings i les instal·lacions d'esbarjo no decaigués, la Muntada va enviar dos homes dotats amb material sofisticat per detectar moviments nocturns, a veure si s'aclarien els fets.

Nosaltres som llenyataires, i un dia que treballàvem a Arrow Creek vam trobar els dos homes enforquillats en un arc de grans dimensions. Vam comentar que ni bèstia ni persona podia haver clavats els homes d'aquella manera. La Muntada va posar vigilància intensiva a tota la vall, perquè llavors ja no estàvem tranquils ni a les notes casetes del bosc, i algú ja havia començat a baixar a Portland Junction, per seguretat, deien.

Per fi el van trobar a les grutes. Les grutes són darrere els saltants d'aigua que fa el riu abans d'entrar a Deep Valley des de les muntanyes del nord. A les grutes no s'hi fica ningú, perquè tots temem l'esperit amagat que hi habita. És l'esperit del fons del món, sempre ho hem sentit dir així. Els homes de la Muntada hi van entrar amb forta protecció, perquè si no era allà, el pastor no podia ser enlloc més. I hi era. Vam sentir trets, i la muntanya retro-nava com quan hi ha una tempesta, perquè Deep Valley és estret i fosc com la gola del dimoni.

Els que ens esperàvem a fora a

distància prudent vam veure horroritzats com treien unes bestiasses enormes. Mig óssos i mig orangutans, van dir els entesos. Una mutació genètica, van confirmar els biòlegs, segons vam llegir als diaris. Nosaltres creiem que les forces ocultes no s'han d'inquietar ni desvetllar mai, perquè poden provocar catàstrofes impensables. Tots els que vivim als boscos ho sabem, això, però els de la Muntada se'n foten, i el pastor sembla que també. Al darrere de tot dels que van sortir de la cova aquell dia hi anava el pastor, amb vestit negre i emmanillat. Semblava el pàlid Clint Eastwood sense cavall.

He dit que el pastor no és pastor de ramats. Llavors ho vam saber: era pastor religiós. Una mena d'anacoreta, es veu. I buscava les soledats per fer els seus experiments, que ell en deia científics. Els homes que es van acostar massa a les coves, com l'indi Moh o els dos experts, van provocar les iras de les bestiasses, que els van atacar i penjar dels arços. El pastor les manava, i vam dir que potser era ell, l'esperit, en forma humana. Però no ho deu ser, perquè llavors no va poder amb la Muntada.

Van engarjolar el pastor. Vam tenir uns anys tranquils i van instal·lar el corrent elèctric a la vall. L'amo de la serradora va encarregar màquines modernes, informatitzades, que feien virgueries amb els perfils de la fusta. Nosaltres ens vam comprar televisors i ordinadors i entreteníem els llargs vespres d'hivern navegant per Internet, bevent gots de whisky i rosegant rostes de toixó ben cruixentones. A les cabanes dels uns o dels altres, sempre plegats a la vora del foc.

Les forces ocultes no s'han d'inquietar ni desvetllar mai, perquè poden provocar catàstrofes

Per això quan vam saber que el pastor havia tornat ens va venir una esgarrifança. ¿Per què tornava? I, ¿per què li teníem tanta por? En el fons temíem que es ven-gés de nosaltres, la gent de Deep Valley. Ell volia dominar la vall.

Els excursionistes van començar a dir que veien fantasmes fosforescents entre els arbres. Formes grotesques que els empaitaven. I van desertar, deixant els càmpings a la ruïna. Els fantasmes també apareixien a les nostres pantalles. I les veus; unes veus més sinistres que el vent glaçat de les tempestes. Eren els malsons, i ara els teníem dins de casa i ens feien petar les dents.

La Muntada va organitzar batudes, però a les grutes i als boscos no hi havia res. Ho vam trobar nosaltres, després de mesos de tornar-nos bojós amb les veus i les aparicions. El pastor interferia, enviava senyals per cable i també projectava figures amb làser. Dominava tota la vall des del campanar de la vella església abandonada, al nord de Portland Junction, i que fa línia recta amb els cingles que tanquen Deep Valley.

El van fer fora del campanar sense cap altra sanció, perquè no hi havia delictes.

Ara Rufus Joyce ens ha convocat a Laurier Rose. L'amo de la serradora ha mort d'accident; la serra se li ha endut mig cos. Diuen que el pastor es queda la serradora, i que ronda les nostres cabanes. ¿Qui l'ha vist? No ho sabem, però ho diuen, i nosaltres tenim tendència a creure el que hi ha més enllà dels nostres bigotis. Sabem que ell s'acosta i que es venjarà. Per això cada ombra ens espanta.

EL CONTE

Nocturns a can Piranesi

No puc oblidar Sebastià, el flautista, i per això m'he instal·lat al segon frontispici, sota el mausoleu de Tullia, en una modesta sepultura que és fàcil d'obrir i difícil de trobar, si algú m'empaita. Ningú com Giambattista Piranesi m'ha ofert un amagatall com aquest amuntegament de ruïnes romanes, que és un vertader laberint de fúnebres derrotes. Sempre m'han fascinat i vaig pensar que m'agradaria viure-hi, barrejat en la grandiosa descomposició arquitectònica. Ara que el flautista és mort, aquest lloc em produeix un plaer definitiu.

Sebastià no hauria d'haver mort mai, però els déus prenen els joves perquè n'estan gelosos. Ell no era un virtuós. El virtuós sol ser encarcerat en la seva execució maquinal, i Sebastià evitava aquest excés en les seves interpretacions genials. Ell brotava Mozart i Bach, i Rampal s'hauria agenollat al seu davant, com jo mateix havia fet tantes vegades. Tot s'havia perdut, i ara les seves escasses gravacions es cotitzen a preu d'or.

El desastre va començar quan el novel·lista Costa Llopis, que ara es vol menjar el món perquè l'han nominat per al Nobel, va contractar Sebastià per tocar en una festa als jardins de casa seva. A Costa Llopis li surten els llepes com bolets des que dissenya tots els serials de televisió en exclusiva i, esnob com és, fa el ridícul més espantós amb les festes decadents que munta a casa seva, on tothom acudeix amb la més baixa de les servituds. Costa Llopis passa per afeccionat a l'art, però no sap distingir un Matisse d'un Chagall, ni Mozart de César Frank, per posar un exemple. I Costa Llopis, per fer-me un escarni, es va atrevir a muntar al seu jardí una ruïna de Piranesi feta en cartró pedra, on havia de tocar Sebastià disfressat de pastoret barroc, amb corona d'englantines.

-I tu l'hi has avingut? -li vaig retreure.

-La pela és la pela -em va respondre encon-

gint-se d'espatlles. Es pensa que pot fer ballar el món a la punta de la seva flauta.

-T'has de fer valdre. ¿Com pot ser que toquis disfressat mentre la gent xerra i endrapa i no et fa la punyetera atenció? Per això has estudiat tant? ¿No veus que Costa Llopis exhibeix els seus diners i es rifa de mi, de tu i del teu art? Quina vergonya...

-Mira, no m'emprenyis. Els grans artistes han fet encàrrecs de tota mena, i, si no, recorda Händel i les seves músiques per a aigua i petards.

-Et pago el doble si no hi vas. És un sacrilegi llençar la teva finca a aquesta mena de porcs. Serà la riota dels entesos.

-Els entesos me la bufen. El que vull és tocar, i per això em vaig cremar les celles al conservatori.

A mi em destarotaven dues coses. Una, que Sebastià no es valorés prou. Ell és un producte de la meua tenacitat i jo m'havia proposat fer-lo arribar al punt més alt de la glòria, a les millors sales de concert del món. I dues, que justament Costa Llopis hagués anat a ensopegar amb Piranesi. Què diantre en sabia ell del genial gravador? Imitar una de les seves ruïnes i muntar-la com una falla valenciana era un insult al barroc més il·lustre.

Per això Sebastià, privilegi dels déus, flor dels músics, prodigi de la flauta, va desaparèixer un vespre de setembre, la vigília de la gran festa de Costa Llopis, i ningú el trobarà mai perquè ja forma part de l'eternitat. El vaig sepultar al mateix carrer del segon frontispici on ara visc jo, però no revelaré en quina urna funerària, perquè Sebastià és meu i de ningú més.

Ho havia de fer per algunes raons. Una, per rescatar-lo de la vulgaritat, representada pels artistes grollers com Costa Llopis i el seu ramat de pècores. Dues, perquè ningú més que jo havia de veure Sebastià disfressat. Aquest aspecte quedava reservat per a nosaltres a porta tancada. Les millors flors del mercat anaven a parar al seu cos

nu, esfullades per mi en nocturns inoblidables orquídiades, roses d'olor, nards, gardènies. Fins tot una nit d'estiu el vaig cobrir de fulles de magnòlia, carneses, d'olor penetrant. Ell es deixava fer sense moure's i em semblava que cada nit naxia per a mi des d'un jardí tancat.

I tres, perquè se'm començava a rebel·lar i allè em neguitejava de quina manera. No m'ho hauria pensat mai. Era una doble provocació: se m'insolentava el deixeble i se'm deslligava l'amic. Allò era el principi de la fi i em noto els ulls espurnejants només de pensar-hi.

Quan visiteu aquest recinte que ja vaig heretar dels meus avis, jugueu a endevinar on és Sebastià i on sóc jo. No hi ha laberint més estrany que aquest, i els altíssims edificis, cúpules, làpides, cràters, obeliscs i escultures, tot amuntegat, tallat per estrets passadissos que permeten un pas ombriu, són el millor homenatge que s'hagi pogut fer a un artista. I nosaltres, la nostra família, l'hem mantingut durant molts anys en honor a l'insigne Piranesi, geni de la més tenebrosa magnificència monumental barroca.

He sacrificat Sebastià, sí, però els arbres centenaris li ofereixen la música del vent i dels ocells. I alhora m'he sacrificat jo, però penso que potser ja he trobat el paradís. Aquí, a la dreta, hi ha una font. Tinc un hort tancat i un jardí al tombant del mausoleu de Tullia. S'hi entra per darrera d'un àngel escapçat sobre una peanya amb lires. De tant en tant, em rosteixo algun dels coloms que parrupen a la glorieta de marbre, sota les glicines.

Alguns vespres especials, cullo les flors més belles i les porto a Sebastià per cobrir el seu cos, com sempre.

EL CONTE

Per això Sebastià, privilegi dels déus, flor dels músics, prodigi de la flauta, va desaparèixer un vespre de setembre, la vigília de la gran festa de Costa Llopis

Apareguts

Surto a pescar mig d'amagat, perquè de mi se n'ha rigut sempre tothom. Amagar-me del tot no puc, perquè una barca sempre es veu, i més la meva, però la tinc ancorada en un moll de desguassos que no es fa servir. La meva barca és la més estranya que s'ha vist per aquí, i és que me l'he blindada; sí, senyors, me l'he blindada perquè tinc por d'una mala trobada amb un peix espasa, o del possible xoc amb una roca submergida, en fi, que em sento més segur d'aquesta manera, i els últims fets m'han demostrat que tinc raó. Jo pesco de nit, a la llum. Era llumaire d'una embarcació important, però el patró i els mariners no feien altra cosa que riure's de la meva por a naufragar quan em feien saltar al petit bot de les llums sense cap necessitat. Vaig deixar-ho perquè no ho podia resistir.

Més endavant vaig comprar una barca vella, l'*Espineta*; la vaig adobar, hi vaig muntar quatre planxes metàl·liques ben posades sobre uns compartiments estancs, perquè flotés amb bona estabilitat, i cap a mar falta gent. Pesco tranquil, amb una llumeneta per a la sardina i el calamnxi; marxo quan ells ja fa estona que han sortit del port; a quarts de dues em rosteixo unes patates al caliu i el peix que hi hagi, i creieu-me, sóc un home feliç, amb l'olor de les patatones i la salabror del mar. La mar em gronxa com una mare a una criatura, i em sento en pau, lluny de la mala bava dels pescadorots. Així i tot, encara es fumen de mi, perquè em fan una cantarella que diu: "Yen el medio de la mar / un burro asando patatas / para la noche cenar." I és que la gent és punyetera, com hi ha món.

Per això quan va passar el que va passar... bé, jo, com us podeu pensar ara que em coneixeu una mica, m'he guardat prou de dir-ne res a ningú, però us ho explicaré a vosaltres, per si us convingués.

Era una nit de les més tranquil·les, i jo m'acabava les patates amb un romesquet que els àngels hi cantaven. I em vaig pen-

sar que eren els àngels, envejosos, els que van fer aquell terrabastall al cel i aquella flamarada espantosa que em va fer empassar una patata de cop. Instintivament vaig estirar la coberta metàl·lica, de tal manera que llavors la barca em queda tancada com una caixa, només amb quatre espiegalls per poder-la pilotar. Senyor! No entenia res de res. D'explosions, espetecs i catacrecs no en vulgheu més, i amb això que sento xof! a l'aigua, i la barca que sondrolla, i més xofs, tants que em vaig haver de refugiar a cuita-corrents a la cala d'un illot que jo conec, de roques baixes, des d'on podia mirar i la meva estabilitat no perillava.

Després no res. Negra nit, perquè jo havia apagat el fanal, no fos cas que algú... m'enteneu? El meu cor anava desbocat. Vaig posar la ràdio, perquè equipat sí que n'estic, i no em falta de res. L'emissora costanera demanava que les embarcacions properes s'acostessin al lloc de l'accident. Era un accident, doncs. De què? Un míssil, una bomba, un avió? Renoï, i per poc m'inxampa a mi, que era sota. Sí que el blindat m'hauria servit de poc, carall. Llavors la ràdio ja anava donant més informació. Un avió gros, era, ple de gent, es veu. Fotre, quina nit. De moment no es veia ningú a la vora, perquè l'illot cau apartat de les rutes habituals dels pescadors, però les llanxes de rescat apareixerien d'un moment a l'altre, i jo allà, com un estaquirot. Ves que no es pensessin que l'*Espineta* era un bocí de ferralla de l'avió i em prenguessin amb una grua. Colloni. Vaig plegar el cobert i em vaig allunyar de l'illot en silenci, a rem. Després engega-

ria el motor i provaria d'arribar a port d'amagat.

Va ser llavors quan ho vaig sentir, i juro que se'm van posar els cabells de punta. Algú gemegava, a l'aigua, per allà on jo passava. Hi vaig enfocar el fanal. Mai ho hagués fet. Tot de cossos suraven, sense altre moviment que el de les ones, poc, perquè com us he dit, la nit era calma. I algú gemegava. No devien tenir esma de nedar, després de la patacada. O, i si només fos la patacada rai, perquè aquella gent es devia haver enfonsat amb l'aparell fins ben avall, i llavors començaven a surar... Les mans em suaven i els ulls em fugien de la cara. No, no, apareguts, no, no! Amb això que veig una mà que s'alça i uns ulls que miren el meu fanal, i la mà era negra, i els ulls com posats dins d'una calavera, ai! Amb el rem vaig apartar aquell horror, i encara ara em sembla sentir una mica de força, com si la mà s'agafés al rem, i potser ho feia, però jo vingia allunyar el que fos a cops, amb un pànic que em dominava. El motor arrencà l'*Espineta* d'aquell malson i vaig poder evitar les llanxes i els remolcadors, que ja acudien com mosques al merder.

Ara sé què era, allò, perquè ho he llegit als diaris. Els diaris deien que un gran avió havia explotat. Bé, això ho vaig veure. Però que no tothom havia mort. Això ja no m'ho crec. Ells asseguren que s'havia trobat aigua als pulmons d'alguns cossos, i això vol dir que eren vius quan l'avió els va arrossegar avall. Mentida. ¿Sabeu quan pesa, un avionot com aquell? ¿I us penseu que els cossos se'n poden desfer tan fàcilment? Jo, no. Diu que l'avió es va fer bocins i que la gent es van escampar com ninots, que van quedar fumats per l'explosió, i que si naps que si cols. Tot mentida. Allò que s'aferrava al meu rem eren apareguts. Si eren fumats o no, se me'n fot. I prou desgràcia tinc ja amb la meva por al naufragi com perquè un difunt se'm carregui la barca. Tothom sap que la barca que arreplega un cadàver trobat a mar no pesca mai més res. Ara sé que vaig fer santament de blindar-me la barca. Ho dic per si us convé el consell.

EL CONTE

Senyor! No entenia res de res. D'explosions, espetecs i catacrecs no en vulgheu més, i amb això que sento xof! a l'aigua, i la barca que sondrolla, i més xofs, tants que em vaig haver de refugiar

Salvat!

El cor li anava tan de pressa que li sortia per la boca, i es va deturar a descansar arrecerat en una pedra. La pedra era freda, amb adherències terroses i unes vetes de rovell i grises com pell de serp, verdosa, clara. En aquell moment el vent va canviar a mestral, i es va pensar que allò l'ajudaria, que potser els podria esquivar, que seguirien un altre camí; però el cor no se li aquietava, i tremolava tot ell. Ho va aprofitar per buscar un lloc de fugida, perquè casa seva no era lluny d'allà, però hi havia un tros descobert abans d'arribar als coscolls, i allò el neguitejava, fent-li suar els ulls com si plorés. Només veia enllà l'espessat dels matolls sobre la terra vermella; seria un moment, però no es decidia.

I no es decidia perquè sentia els crits allà mateix, amb els gossos que buscaven i clapien, i no es movia del recer de pedra que havia trobat. A poc a poc va donar el tomb, i era en un lloc semblant a una paret de pedra compacta, sense un forat on amagar-se, i un terra de lloses, on el veurien seguida. Com havia anat a parar allà? Fugint. Venia de lluny, d'un tros on l'herba brillava encara, verda i grassa, ara que el fenàs es tornava eixut i rostit.

Notava fum de llenya i va arrufar el nas. ¿Què es cremava, allà? Les ombres eren de color de ploma de perdiu, grises i torrades. Va pensar en les perdius, càlides, de plomatge espès, i se li van posar llàgrimes als ulls. Elles també patien, aterrides; s'amagaven als coscolls totes juntes, esperant que el perill s'allunyés, però el perill s'acostava i començava la tragèdia. Llavors el terra tremolava, l'aire es tornava vermell i quedaven esquitxos de sang que la terra absorbia a poc a poc.

Ell feia anar els ulls en rodó, calculant el proper pas, i de sobte els va sentir allà mateix i es va orinar de por, però no es va moure. Hi havia passos i

veus, però no passaven més endavant. I no van passar. El vent feia caure fulles de roure i agulles de pins, i ell, allà, quiet contra la pedra.

De sobte va adonar-se dels ulls que el miraven. Ulls quietos, darrere d'una finestra. Uns ulls que somreien, immòbils. Ara ja tenia dos punts de preocupació: els ulls i els gossos. Es va fixar en els ulls, perquè els gossos no avançaven i més aviat semblaven recular. Es va atrevir a olorar l'aire, ara ja amb una respiració més calma; ja no se sentien veus, però els ulls darrere de la finestra estaven clavats en ell, i no es movia per no quedar al descobert.

La tarda, de color de serp, es va tornar d'ala de xoriguer. El vent es calmava, i dins de la finestra es va encendre un llum, perquè la muntanya es tornava fosca i el sol es volia pondre. El fum de llenya dibuixava boires.

Llavors ell va entendre que els ulls no li volien mal i que potser aquells ulls havien fet allunyar els gossos i els homes. Quan la por marxava i la tremolor es calmava, ell va mirar al seu voltant, amb els ulls més confiats, i es va adonar que era en un pedrís, davant d'una casa, arrecerat a poca distància d'una porta. La porta des d'on els ulls el miraven.

Els ulls de dins del menjador somreien. I van somriure més quan van veure que el conill, per fi, es decidia i fugia cap al munt de terra cobert de coscolls.

Abans d'entrar a la tèbia seguretat terrosa, d'olors conegudes i incitants, el conill es va girar per mirar la casa, on es veia el llum encès, que brillava com una estrella o una lluna en la foscor d'ala de corb, i els ulls se li van humitejar, potser de gratitud.

Ja era fosc. Els assassins havien carregat gossos i escopetes als remolcs, i reien sobre una trista càrrega de pobres plomes i pells ensangonades.

De sobte va adonar-se dels ulls que el miraven. Ulls quietos, darrere d'una finestra. Uns ulls que somreien, immòbils. Ara ja tenia dos punts de preocupació: els ulls i els gossos

La condició

Anava amb compte, però el cruixit de les fulles delatava el seu pas. Pinassa i fulles de roure, brillants al sol de tarda, que el feien relliscar si corria massa. Tot el sotabosc es veia de color vermellós perquè la claror entrava esbiaixada. Buscava els últims bolets del dia, i en un recer, sota unes roques baixes, encara va trobar un parell de mocoses entre la molsa. Les va ficar al cistell, on ja tenia rovellons, becs de perdiu, bolets d'alzina i un bon grapat de fredolics.

A aquella hora ja no se sentia ningú. Caçadors i boletaires havien marxat. El bosc descansava, la molsa es refeia, el fenàs es redreçava i els gaigs cridaven abans d'adormir-se. S'hauria d'afanyar si no volia que se li fes fosc, perquè encara li quedava un bon bocí de bosc costa avall abans de trobar el camí de tornada. Una esgarrifança el va fer suar fred. S'hi acostava.

Entre dos senderons feréstecs hi havia un indret ombrívol que ell evitava sempre que podia. Era un pendent pronunciat, amb un replà on mai tocava el sol i on hi havia uns bassols foscos plens d'aigua verdosa de pluja. Teixos i grèvols hi feien un sostre llòbrec, i l'arítjol empresonava tot allò que intentés passar. Ell, però, no podia evitar l'atracció del lloc, i a contracor sempre acabava per ficar-hi el cap; el silenci allà dins era total: ni ocells ni insectes; era un espai mort.

I allà les va trobar. Eren dues dones, potser mare i filla. La dona, de trenta anys, i la nena, de vuit, totes dues estirades a terra i més blanques que un llençol. S'hauria dit que tenien la pell gairebé fosforescent, dins d'aquella ombra que l'hora vespral espesseïa. Quan les va veure, el cor li volia sortir per la boca. No podia treure els ulls de sobre dels dos cossos, de faccions a penes marcades, com les d'un dibuix gastat, que en la verda foscor preniën una lluïssor impossible de resistir. Estava paralitzat i no podia empassar-se la saliva.

De sobte va deixar cistell i bastó a terra i va córrer fins a un marge mig desfet i colgat de vegetació, a la base del talús. Aquells boscos vells havien crescut sobre marges encara més arcaics, en un faldar de muntanya esglaonat. Amb mans febleses va començar a extreure pedres grises i humides, cobertes de líquens rovellats. Les amuntegava sobre els dos cossos i es destrossava les ungles, s'esgarrinxava de bardisses, però una fúria

**I allà les va trobar.
Eren dues dones,
potser mare i filla. La
dona, de trenta anys, i
la nena, de vuit, totes
dues estirades a terra
i més blanques que
un llençol. S'hauria
dit que tenien la pell
gairebé fosforescent,
dins d'aquella ombra
que l'hora vespral
espesseïa. Quan les va
veure, el cor li volia
sortir per la boca**

desesperada el feia treballar com un autòmat. Aviat bona part del marge es va convertir en un túmul, com tants n'hi ha per aquells indrets de muntanya, que ningú sap què poden colgar.

Les dues dones ja no es veïen, cobertes de pedra. Va recollir cistell i bastó i va baixar esperitat barranc avall, quan el lúgubre gall carboner començava a ulular al cor profund del bosc. No va trobar ningú pel camí i es va tancar a casa seva, als defores del poble. Es va deixar anar al llit fins que el cor se li va aquietar. Llavors es va alçar per fregir part dels bolets que portava. La seva casa, ben il·luminada, enfustada i confortable, el feia sentir segur, i el xerricar de l'oli a la paella era un so amable i senzill. Es va servir un got de Priorat.

Mentre sopava es va començar a culpar ell mateix. "Això et passa per ruc", s'anava dient. "No hi haves d'haver entrat, perquè estaves segur que te les trobaries, i pam! allà eren, que per poc

la dinyes de la impressió." Mentre deia això en veu alta, que és el millor per esbravar-se, feia cops d'ull a les parets de la casa. Hi havia bons mobles de fusta massissa, una vitrina amb records de caça i el retrat d'un home amb bigoti prim. Darrere del retrat s'amagava la caixa forta, amb diners en efectiu, alguns valors i les joies de la col·lecció. Aturat en aquest lloc, va moure el cap amb recel, com si recriminés alguna cosa a l'home del retrat.

I sí que el recriminava. "Et deixaré la casa", li havia dit el del bigoti, ja molt malalt. Això ho trobava bé, perquè ell, que vivia al costat en una cabana amb hort, li feia els encàrrecs, els menjars i les reparacions que calia, com ara l'amagatall de la caixa forta. El del bigoti era un estrany solitari. "Amb una condició, que compliràs tota la vida." Aquí hi havia hagut l'error: ell mai hauria hagut d'acceptar la condició. "És una confessió, l'úl-

tima, i no ho diràs a ningú; pensa que la casa s'ho val. I les joies. Viuràs bé tota la vida." Quan va sentir el que deia l'home del bigoti, va tenir el primer calfred: "Vaig ser jo, i les vaig enterrar al bosc, et diré on." I l'hi va dir. "Em volien deixar, i jo ja estava malalt; i una tarda, passejant, ja ho veus, ho vaig planejar bé." Potser sí que ho va planejar bé el del bigoti, i ell, mentre escoltava, pensava que l'altre estava boig, però que aconseguir una casa com aquella només per escoltar una confessió, pagava la pena. "Però tornen —anava dient l'altre—; sempre són allà com menys t'ho esperes i m'atrauen com el cant de la sirena: hi he d'anar per força i això em matarà. Tu podries..." I el del bigoti es va morir així, sense dir la condició.

Ell va pensar que sí que podria. Però no se n'havia sortit. I tot el terreny, si hi aneu a veure'l, és ple de túmuls de pedra grisa. Marges que canvien de lloc, perquè elles sempre tornen.

Inventari de criptes

Teodor Hausman, fotògraf especialitzat en criptes, treballava sol a l'església rural de Sant Melcior. Era una església abandonada, i la clau la tenien els masovers de Can Pira. Teodor Hausman feia fotografies per compte del bisbat, que volia un inventari real del patrimoni. De manera que Teodor va demanar la clau i es va tancar per dins, perquè no volia sorpreses mentre feia la feina sota terra.

A vegades li costava acostumar-se als llocs, sobretot si feia temps que eren tancats o, com aquest, gairebé oblidats. Hi solia haver humitat, perill d'ensorraments, fosc, escorpins, ratpenats i, fins i tot, en alguna capella remota, restes de cossos cremats que ningú va poder identificar.

Al moment d'entrar, Teodor havia estossejat perquè l'aire era enrarit i li semblava que, en baixar les escales estretes, es submergia en una espesetat de verdet de bassa. Es va refer de seguida amb un tragueta de la petaca que duia. No hi havia llum i va encendre el focus de la motxilla ben proveïda. Teodor Hausman anava preparat com un explorador en selva birmana.

El recinte era gran, i allò li va estranyar, perquè la planta de l'esglesiola era petita. Havia format part del castell de Montredós, feu del comtat de Barcelona, però del castell no en quedava res, ni tampoc s'hi havia edificat a sobre, de manera que l'església era voltada de bosc feréstec, amb algunes masies aïllades pels voltants. Teodor Hausman es va treure la motxilla per preparar la màquina. També treballava amb infrarojos, cosa que alguna vegada li havia permès detectar cossos estranys i bellugadissos que no haurien hagut de ser on eren. D'aquests no en deia res, perquè els casos especials, que n'hi havia, els inventariava per a ell. En pensava vendre una sèrie a la televisió, perquè les curiositats d'ultratomba o paranormals excitaven el morbo de la gent i es pagaven bé. Per això es tancava en solitari i no volia

testimonis. Si convenia, els cridava després, com en el cas dels cremats, però la primera inspecció era la seva.

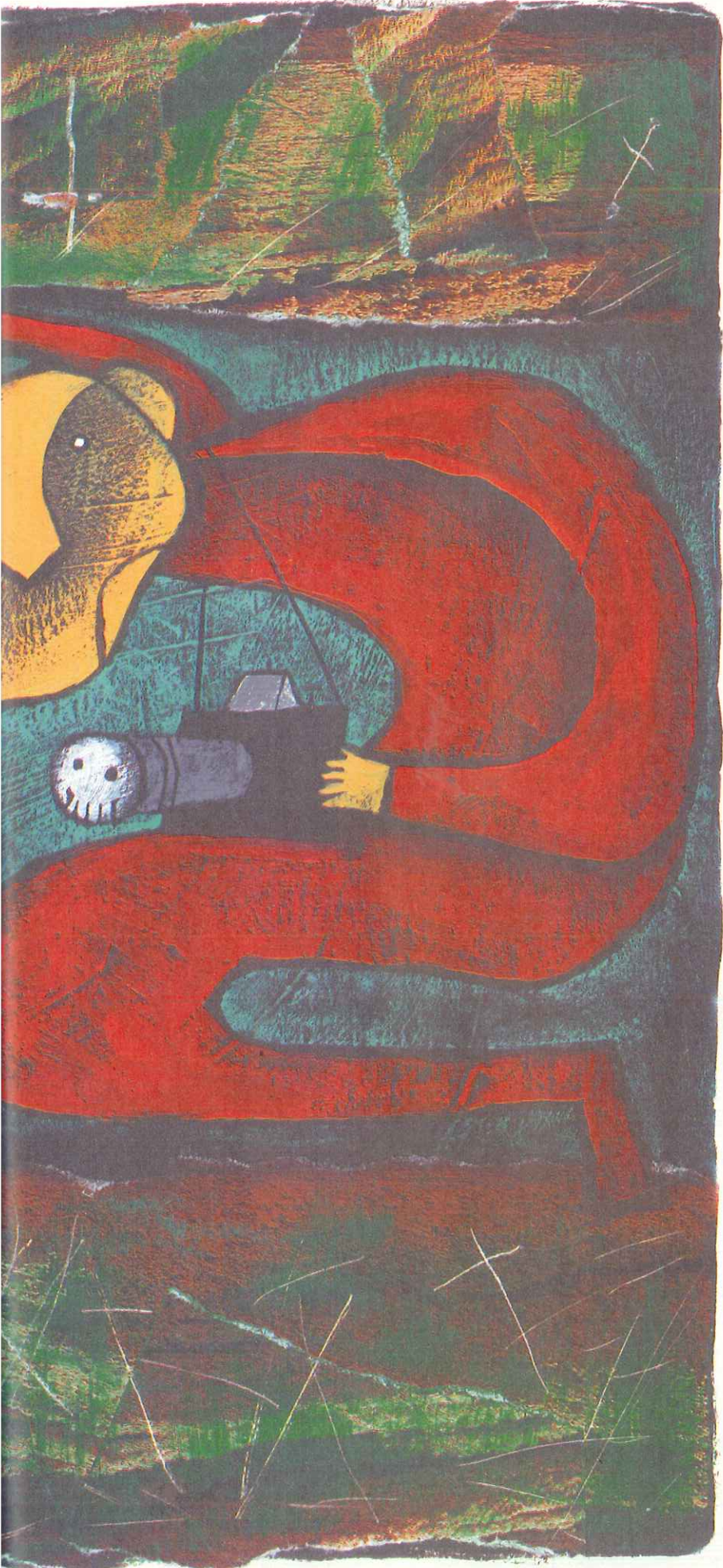
La cripta tenia tres cofurnes, que corresponien a l'absis i a dues capelles laterals. La resta era una gran sala allargada. La va recórrer amb la llanterna, picant els murs amb un piolet d'arqueòleg per detectar llocs buits. Aparentment no n'hi havia. A les tres cofurnes hi havia tres sepultures de pedra sorrenca, que s'havien gastat fins al punt que no es veien lletres ni ornaments, i la tapa semblava soldada. Però era polsim, i amb una passada vigorosa de raspall la pols va deixar lloc a uns relleus que van fer inquietar Teodor. S'hi veien tres esquelets amb corona, amb tres inscripcions, una a cada tomba: "Allunya't", "Vés-te'n", "Fuig". Això deien. Teodor va sentir fred i va mirar instintivament l'escaleta de sortida; li va semblar que la veia alta i apartada. No sabia per què, pensava que no tindria temps de fugir. ¿De què havia de fugir? Potser l'influen els tres consells categòrics que havia llegit als sarcòfags. Va fer un tragueta més, per confortar-se, i es va posar a la feina.

Per retratar amb nitidesa hauria de raspallar les tombes més a fons. Mentre ho feia, la pols se li posava al nas i als ulls i li feia venir basca. Quan era a la segona tomba, la pedra sorrenca va cedir a la pressió del raspall i un angle del sarcòfag es va desfer, de manera que, si hi enfocava la llanterna, en podia veure l'interior sense gaire esforç. Que s'hagués desfet no li importava gaire, perquè no havia de donar explicacions: ell retratava el que trobava, i llestos.

EL CONTE

Tot i la suor freda de l'esforç dins el recinte humit i verdós, es va excitar lleugerament pensant que hi podia haver a la tomba. Res. No hi havia res, i se'n va decepcionar. Aneu a saber des

S'hi veien tres esquelets amb corona, amb tres inscripcions, una a cada tomba: "Allunya't", "Vés-te'n", "Fuig"

de quan els sarcòfags havien estat espoliats. A banda que no confiava trobar allà els tresors de Tutankamon, és clar. Per curiositat, va obrir el segon. Res. I el tercer, el que deia "Fuig".

Aquell estava ple, i allò el va estranyar molt. Ben bé hi devia haver vuit o deu esquelets. Amb compte, va enretirar la tapa terrosa i gastada, per enfocar el batibull d'ossos i ordenar-los. Ho feia per propi interès, no pas del bisbat, és clar. D'ossos n'hi havia molts, de diverses mides i colors; devien correspondre a èpoques distintes. Va decidir arrencar-los a terra per comptar-los.

Ja portava set calaveres extretes, amb les ossades corresponents. Quan anava a treure l'última, la de sota de tot, va observar amb grata satisfacció que portava encastada una corona que semblava d'or amb robins, maragdes i perles. ¿Home o dona? El somriure enigmàtic de la mort feia més sorprendent la troballa. Es disposava a estirar-la enfora, però semblava enganxada al fons; oferia resistència, i va saltar dins del sarcòfag, llavors buit, per evitar que es trenquessin els ossos, tan fràgils en aparença. Va ser quan, potser a causa de la humitat llefiscosa, va relliscar fins a quedar ajagut al costat de la calavera, cap per cap. I, ajagut com estava, notà com la llosa superior es tancava sobre seu amb suavitat i fermesa. No la va poder obrir, i ja no tenia la petaca per retornar-se, de manera que va morir en el risc del seu ofici.

Les fotografies fetes per Teodor Hausman havien agradat d'allò més als masovers de Can Pira, que les havien revelat ells mateixos. Entre tots, però, van decidir que traïrien alguns ossos del tercer sarcòfag, perquè ja no n'hi cabien més i la tapa feia de mal ajustar. També calia adobar el segon, que s'havia esllavissat. Se'n va encarregar l'hereu, que després va cobrir de nou els sarcòfags amb arena, a veure qui seria el primer que hi tornaria a caure.

T
◇
L
←
V
◇

QUELOT

Això no es fa

No ho havien d'haver fet, això –va remugar Esteve negant amb el cap. Esteve escurava una costella ben torrada mentre mirava la televisió. Ell i la pantalla mantenien un diàleg constant. No se sabia si Esteve parlava amb la pantalla o amb la gent que hi sortia. Mentrestant agafava patates fregides d'una bossa; li agradava la barreja de les patates quan s'estovaven amb la carn que es desfeia als queixals.

A la pantalla es veien uns policies que cavaven a terra en una zona acordonada. Portaven guants gruixuts, davantals de plàstic i botes, perquè la terra era molla i semblava que plovia. Deixaven el pic a terra, s'acotxaven, s'hi acostaven uns altres que miraven els treballs i entre tots examinaven un os que havien extret. Després el ficaven en una bossa de plàstic, on ja n'hi havia un munt, i tot plegat feia cap dins d'una caixa.

L'altra escena que sortia, alternada amb la recerca d'ossos, era una habitació amb espelmes i retrats. Tot de gent plorosa semblava resar al voltant dels retrats. Venia algú i portava flors, però no era una església. Esteve pensava que era la casa dels que havien perdut els ossos que els altres buscaven a la terra molla. Els retrats eren de nenes; n'hi havia amb els cabells foscos, però en general eren rosses i somreien; nenes de pell blanca i galtes rosades, que semblaven contentes amb els seus vestits vermells o verds. A la gent del nord els agrada vestir les criatures ben violades.

–Aquestes no són maneres de fer; així no arribareu enlloc–. Esteve, mentre alçava una mà cap a la pantalla recriminant el procediment, acabava d'escurar els ossos i els abocava a la galleda d'es-

combraries, on posava doble plàstic perquè no suquegés. Era home pulcre i enemic de les pudors. Es mirava el rellotge. Hauria de marxar però li sabia greu deixar els de la tele amb aquelles feines i desolacions, sense els seus consells d'advertiment. Els reportatges i cròniques eren millors que les pel·lícules. Passava de veritat, però tenien l'inconvenient que poques vegades s'arribava a saber el final, i potser mai sortiria la cara de l'autor d'aquells crims maldestres que tanta pena causaven als de la sala de flors i retrats.

–Males mans, uns males mans és el que sou, qui sigui que ho hagi fet. Potser heu fugit i no sé si us arribaran a trobar, però si jo us atrapava ja us ensenyaria quatre coses–. Esteve suposava que eren més d'un, els que havien enterrat els cadàvers als quals pertanyien els ossos que anaven trobant, perquè una operació tan considerable era difícil per a un home sol. O una dona sola, mai se sabia. I els de la tele parlaven d'una banda sencera. Massa gent, allò no podia resultar de cap manera.

Va endreçar la cuina i va treure la bossa de les escombraries a la porta. El conserge les recollia a les cinc. A tres quarts, Esteve obrí el quiosc de laminadures i papereria que tenia al mateix portal de casa seva, perquè quan sortissin la canalla d'escola poguessin triar caramels de goma tova d'un núvol embafós d'aromes de maduixa, anís i llimona. A vegades els més petits entraven plorant amb el nas ple de mocs. Les mares triaven i ell pesava i posava la compra en una paperina guarnida amb cintes violades. Els mocosos s'omplien la boca i mastegaven traient una bava rosa que aviat s'escampava per mans i vestits, però marxaven contents. Callaven, que era el que

Esteve, mentre alçava una mà cap a la pantalla recriminant el procediment, escurava els ossos

volien les mares. Les coneixia totes: les del barri i les que portaven la canalla a escola. Quan els nens i nenes feien la primera comunió, un dels recordatoris era sempre per a Esteve, i ell llavors els regalava una paperina extra, o un bloc de dibuix amb ninots per acolorir. La llum del seu quiosc era una llum dolça, atraient, i quan algun dia de festa era tancat, faltava al carrer aquella sensació de tendresa i confiança, el punt de referència dels espais innocents. El quiosc d'Esteve era un compartiment més dels somnis de la canalla i de la debilitat de les mares.

Aquella tarda, mitja hora abans de plegar es va posar a ploure, i la gent corria cap a casa. "Poca cosa vendré, ja", va reconèixer Esteve. I preparà l'impermeable, es calçà unes botes de goma que tenia a la rebotiga, agafà el carret de la compra i tancà el quiosc a les vuit en punt. Era un vespre deliciós, amb poca gent al carrer, i encara amb presses. Estimulant, ideal per al seu passeig nocturn.

El carretó de compra sempre el pujava a coll, perquè vivia al primer pis i no calia remoure el vell ascensor grinyolant. Esteve era home silenciós. I en silenci va preparar la càrrega que portava. Cap, mans i peus, bullits, esbocinats i a la bossa de deixalles. La resta, repartida en racions, tallades com a la carnisseria: costelles, llonzes, espatlles, que posava en paper parafinat i en bosses de plàstic, per anar consumint. Sobretot li agradaven les costelles, ben torradetes, escurades fins al moll i els filets dels costats.

Per això quan al vespre van tornar a sortir els de les excavacions dels ossos i els de la sala de flors i retrats, els va renyar de nou, mentre sopava:

—Males mans. A mi no me'n queda ni el rastre.

Tarda de premis

Estaven tots a punt: la comissió que havia de donar els premis Pop d'Or, amb les autoritats i els organitzadors, dalt de l'estrada; els guardonats i convidats, vestits de festa, als seients; la plaça on es feia l'acte a l'aire lliure, escombrada i regada; les garlandes, la música, els focus i el decorat que servia de fons a l'escenari, amb drapejats blaus que recordaven les ones, perquè la cerimònia es feia a la vora del mar.

S'hi podien veure els pescadors, les dones que cosien les xarxes, les peixateres que s'havien tret el davantal blanc per mudar-se, els tafaners de ciutat, els guardonats amb les seves famílies, la canalla que s'empaitava entre els rengles de cadires. La plaça era plena i tothom s'impacientava, però llavors el president de la comissió va començar a picar el micro amb el dit, mentre s'escurava la gola i als guardonats els anava el cor més de pressa.

El tren de mercaderies del port havia acabat de carregar els vagons amb carbó procedent del vaixell xinès *Huludao*; feia el seu recorregut habitual i passava prop de la plaça on es lliuraven els premis. Al punt on hi havia la plaça, les vies del trajecte interior dels molls de càrrega i descàrrega feien una corba pronunciada tot al voltant. Per això els organitzadors havien posat l'escenari d'esquena a les vies, i el teló drapejat blau tapava el pas dels trens i de qualsevol vehicle que pogués pertorbar l'emoció i solemnitat d'aquella tarda de premis.

Des del bar de disseny Glacera, nou de trinca, dels primers que s'havien estrenat amb el flamant port esportiu, la policia va rebre una trucada urgent: tenien un atracador acorralat al magatzem i estava trencant totes les ampolles que hi havia, de

manera que la beguda ja sortia per la porta i no sabien què fer, perquè anava armat i amenaçava que vindrien dos pinxos més a treure'l d'allà. Dos cotxes de policia es van posar en marxa a tota sirena cap al port.

El primer premiat amb un Pop d'Or va ser un xef que havia proclamat les excel·lències de la cuina marinera local als millors restaurants d'Europa, en diverses mostres subvencionades pel Consell Territorial. Lluïa americana blau marí amb escut brodat a la butxaca, i el Pop d'Or a la solapa brillava tant com les seves galtes, lluents de satisfacció. Va donar les gràcies amb veu trençada. Després del xef va pujar un perruquer que havia posat de moda el pentinat pop, amb vuit xavos engominats encastats al voltant de la cara; duïa tres models que van mostrar el pentinat dalt de l'escenari, i ell mateix les va arruixar de laca platejada. Genial, li va dir el president.

S'anava fent fosc i l'escenari il·luminat concentrava els ulls dels assistents, que comptaven quants Pops més s'havien de repartir per poder anar a tastar el succulent arròs de llamàntol que hi havia anunciat per sopar.

El tren carboner empenia la corba al voltant de la placeta quan un cotxe de la policia li va passar com un llampec ran de màquina, en direcció al port esportiu. El segon cotxe ja es va encastar a la màquina, amb tanta força que va provocar un descarrilament. La màquina va trontollar fora vies i va avançar sense control, però encara va poder vorejar l'escenari fins a caure de costat sobre unes palmeres.

El primer cotxe de la

EL CONTE

Olga Xirinacs

policia va arribar al bar i va prendre posicions. Eren quatre homes i un gos. La trencadissa de vidres ja havia parat. No sortia més licor per sota la porta, però els que s'acostaven al magatzem relliscaven i queien de cul sobre una matèria llefiscosa vagament dolça i aromàtica, que el gos llepava amb gust. "¿On carall deu ser l'altre cotxe, que no arriba?", es deien els policies abans de rebentar la porta. Un cop rebentada, van comprovar que l'atracador havia fugit per la finestreta del darrere, de manera que van córrer per veure si l'atrapaven. El gos els portava en direcció al lloc on es feia lliurament dels premis Pop d'Or. Segurament el lladre pensava barrejar-se amb la gent que abarrotava la plaça.

Tot va passar alhora. Els vagons de carbó es van decantar, i sobre l'escenari es va bolcar una massa negra de carbó en pols que va fer fugir esperitats els que podien. Per l'altra banda, un cotxe amb sirena, quatre policies i un gos entraven pel fons de la plaça, el cotxe amb els llums fent competència als de l'escenari, i la gent atrapada entre dos desastres sobtats. L'escenari, amb el drapejat blau, va caure empès pel carbó, i els que s'havien enfilat als fanals van poder veure, al darrere, un tren descarrilat, un cotxe de policia encastat a la màquina i una renglera de llums i sirenes que acudien en riuada des de la part alta de la ciutat.

Els dos vagons de cua no havien descarrilat. Al moment de la patacada, de l'últim vagó va saltar un home que s'espolsava el carbó, enganxat a la roba per una humitat apegalosa amb fortor d'alcohol. Va desaparèixer vies enllà, en la foscor de la nit. Els crits i renecs quedaven cada vegada més enrere i ell pensava que, després de tot, havia tingut sort.

Sobre l'escenari es va bolcar una massa de carbó en pols que va fer fugir esperitats els que podien